

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΚΑΙ ΒΙΟΣ
ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ
ΑΜΒΡΟΣΙΟΥ
ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΜΕΔΙΟΛΑΝΩΝ

Οἱς προσετέθησαν ἐν παραρτήματι
Λόγος τοῦ ἐν ἀγίοις Πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου τοῦ Μεγ. περὶ Νηστείας.
Λόγος περὶ Προσευχῆς, τοῦ ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Νικοδήμου τοῦ Ἁγιο
ρείτου καὶ ἕτερος λόγος περὶ τῶν ἀνηθίκων θεαμάτων
καὶ ἀναγνωσμάτων.

Ὑπὸ
Παύλου Μοναχοῦ Ἀγιοταφίτου

ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ
1965

Ο ΑΓΙΟΣ ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ
ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΜΕΔΙΟΛΑΝΩΝ

Ἐπηρεγυρωμένη εἰκὼν τοῦ ἁγίου Ἀμβροσίου.
Ἐν τῷ ὁμωνύμῳ ἱερῷ Ναῷ ἁγίου Ἀμβροσίου.

ΑΦΙΕΡΩΣΙΣ

*
Αφιεροῦνται τὸ παρόν, εἰς τοὺς ἀξιοτίμους
πάντας ὁμοχωρίους μου, μικρὰ τις εὐλογία,
χάριν ἀγάπης καὶ τιμῆς, ἀπὸ τοὺς ὑπερτίμους
Ἁγίους Τόπους τοῦ Χριστοῦ, τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν.

*
Καὶ εὐχομαι ὅπως αὐτοῖς, Θεοῦ ἡ εὐλογία
καὶ τοῦ Ἁγίου αἱ εὐχαί, ὅν πάνυ εὐλαβοῦνται,
πᾶσα πνευματικὴ χαρά, εἰρήνη καὶ ὑγεία
εἰς τοὺς τιμίους οἴκους των, ἀφθόνως χορηγοῦνται.

*
Εἰς ὅσους ἤδη ἔλαβον, τὴν χάριν ν' ἀσπασθῶσι
Τάφον Χριστοῦ τὸν Ἅγιον, εἴθε νὰ εἶναι αἰτία
ἡ τούτου μνήμη ἐν αὐτοῖς, ὅπως πολλὰ προσθῶσι
λόγων καλῶν καὶ πράξεων, θεάρεστα φορτία.

*
Καὶ ὅσοι δὲν ἀπέλαβον, τὴν χάριν ταύτην ἐτι
εἴθε κἂν ἄπαξ ἐν ζωῇ ταύτης ν' ἀξιωθῶσι
διότι εἶν' αἰώνιον, καὶ σ' ὅλα των τὰ ἔτη
δὲν λησιμονεῖται τ' ὄφελος, ὅπερ θὰ ἀρυσθῶσι.

*
Εἴθε ἡ χάρις καὶ τὸ φῶς, Τάφου τοῦ Παναγίου
καὶ αἱ δραστηκώταται εὐχαί, τ' Ἁγίου Ἀμβροσίου
πάντας νὰ συνοδεύωσι, δι' ὅλου των τοῦ βίου
ὅσοι συχνῶς τὸ ὄνομα, καλοῦσι τοῦ Κυρίου.

Ἱερουσαλὴμ 1965.

Εἰς τιμὴν τῶν γονέων μου
ΓΕΩΡΓΙΟΥ Ιερέως καὶ ΚΑΛΛΙΟΠΗΣ
Παῦλος Μοναχός

ΤΟΙΣ ΕΝΤΥΓΧΑΝΟΥΣΙ

Τὴν πρὸς τοὺς Ἀγίους ὀφειλομένην τιμὴν συνιστῶν ὁ Προφῆτᾶναξ Δα-
 βὶδ καὶ πρὸς τὸν Θεὸν ἀποτεινόμενος, τοῦ ὁποῖου φίλους αὐτοὺς ὀνομάζει, ἀ-
 νακηναί ἐν θαυμασμῷ καὶ εὐλαθείᾳ: «Ἐμοὶ δὲ λίαν ἐτιμήθησαν οἱ φίλοι σου,
 ὁ Θεός, λίαν ἐκραταιώθησαν αἱ ἀρχαὶ αὐτῶν» ἐξαριθμησομαι αὐτοὺς καὶ ὑπὲρ
 ἔμμεον πληθυνθήσονται» (Ψαλμ. ΡΔΗ' 17). Τοὺς Ἀγίους τιμῶν, δικαίως
 πρὸς τὸν Θεὸν ἀποτεινεται, τὸν ἐν αὐτοῖς θαυμαζόμενον, διότι ἡ πρὸς τοὺς
 Ἀγίους τιμὴ, πρὸς τὸν Θεὸν ἀναφέρεται καὶ πρὸς Αὐτὸν διαβαίνει, καθ' ὅτι
 δι' Αὐτοῦ οὗτοι ἐθαυμαστώθησαν καὶ ἐν αὐτοῖς ὁ Θεὸς θαυμάζεται, καθὼς ὁ
 αὐτὸς Προφήτης ἀνακηρύττει λέγων πάλιν: «Θαυμαστὸς ὁ Θεὸς ἐν τοῖς Ἀ-
 γίοις αὐτοῦ» (Ψαλ. ΕΖ' 36). Τὸν Θεὸν ὕμνουντες καὶ Αὐτὸν ἔχοντες ὑπό-
 θεσιν δοξολογίας οἱ ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ πυρὸς ἐμβληθέντες Ἀγιοὶ Τρεῖς Παῖ-
 δες, ἀντὶ ἄλλου ὀνόματος, καλοῦσιν αὐτὸν Θεὸν τῶν Πατέρων, ἐν κατανύξει
 καὶ ἐξομολογήσει «εὐλογοῦντες καὶ λέγοντες» Εὐλογητὸς εἰ Κύριε ὁ Θεὸς
 τῶν Πατέρων ἡμῶν» (Δαν. Γ' 28). Ὁ δὲ σοφὸς Σειράχ τοὺς «Πατέρας ὕμνων»
 τῶν ὁποίων τὸ «μνημόσυνον εἰς ἀνθήσει» θυμιάματος, ἐσκευασμένον ἔργῳ
 μυρεψοῦ ἐν παντὶ στόματι ὥς μέλι γλυκανθήσεται, καὶ ὥς μουσικὰ ἐν συμπο-
 σίῳ» (Σοφ. Σειρ. ΜΘ' 1) καὶ τὸν στέφανον αὐτῶν ἐν διθυράμβῳ πλέκων, προ-
 τρέπει λέγων «Αἰνέσωμεν δὴ ἄνδρας ἐνδόξους καὶ τοὺς Πατέρας ἡμῶν ἡ
 δόξα αὐτῶν οὐκ ἐξαλειφθήσεται καὶ τὸ ὄνομα αὐτῶν ζῇ εἰς γενεάς» σοφίαν
 αὐτῶν διηγῆσονται λαοὶ καὶ τὸν ἔπαινον ἐξαγγέλλει Ἐκκλησίᾳ» (αὐτ.
 ΜΔ'. 1, 15).

Εἰς ἀπότισιν μικρὰν τοῦ χρέους τούτου τῆς πρὸς τοὺς Ἀγίους, καὶ ἐν
 προκειμένῳ, τὸν θερμὸν συναντιλήπτορα καὶ προστάτην ἡμῶν Ἅγιον Ἀμβρό-
 σιον Ἐπίσκοπον Μεδιολάνων, καὶ δι' αὐτοῦ πρὸς τὸν Θεόν, ὀφειλομένης τι-
 μῆς, συντελεῖται ἡ παροῦσα ἔκδοσις, τὸ μὲν εἰς δείγμα μικρὸν τῆς πρὸς αὐ-
 τὸν εὐλαθείας, τὸ δὲ εἰς συνέργειαν καὶ διευκόλυνσιν τῶν εὐλαδῶν ἀδελφῶν
 ἡμῶν τῶν δουλομένων τιμᾶν καὶ γεραίρειν αὐτόν. Καὶ ἐπειδὴ αὕτη ἀποβλέπει
 οὐχὶ μόνον εἰς τὴν ἐπ' Ἐκκλησίᾳ χρῆσιν διὰ τὴν τέλεισιν τῆς Ἱερᾶς Ἀκο-
 λουθίας καὶ ἑορτῆς, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἰδιαιτέραν ὕψ' ἐνὸς ἐκάστου τῶν εὐλα-
 δομένων τὸν Ἅγιον, διὰ τοῦτο προστίθενται σὺν τῇ πληρεστάτῃ Ἀσματικῇ
 Ἀκολουθίᾳ καὶ τὰ Συναξάρια τῶν Ἀγίων καὶ ἕτεροὶ τινες λόγοι ψυχωφελεῖς
 εἰς πνευματικὴν ὠφέλειαν τῶν ἀναγιγνωσκόντων.

Πρὸ τινων δεκαετιῶν ἐξεδόθη Ἀκολουθία τις τοῦ Ἁγίου Ἀμβροσίου,
 ἣτις, πλὴν ἐνὸς Κανόνος, ἐρανισμὸς οὕσα ἐκ διαφόρων Ἀκολουθιῶν καὶ πε-
 ριέχουσα τὰ ἀπολύτως ἀπαραίτητα τῆς Ἀκολουθίας, γενομένη δὲ λίαν προ-
 χεῖρως, ἐδριθην ἀναριθμήτων σφαλμάτων τυπογραφικῶν, ὀρθογραφικῶν, συν-

τακτικῶν, ὁμολογραφικῶν, ἐξ ὧν ἀπώλλυτο ἡ ἔννοια καὶ ὁ ρυθμὸς τῶν τροπαρίων, τὴν δὲ μνήμην τοῦ Ἁγίου ἔτασσε κατὰ τὴν ιε'. Αὐγούστου. Ἐν τῇ παροῇ ἐπανορθωθέντων ἐπιμελῶς ἐκ τῶν κειμένων σφαλμάτων, προστέθη ἐκ τοῦ Θεοδοκαρίου καὶ τῆς ἐν τῷ Μηναίῳ τῆς Ἐκκλησίας Ἀκολουθίας τοῦ Ἁγίου (Ζ'. Δεκεμβρίου) πλήρης ἐορτάσιμος Ἀκολουθία, εἰς τιμὴν καὶ δόξαν τοῦ ἐν Ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Ἀμβροσίου Ἐπισκόπου Μεδιολάνων, οὗ αἱ εὐχαὶ εἴησαν μεθ' ἡμῶν, καὶ εἰς ὠφέλειαν πνευματικὴν τῶν ἐντυγχανόντων ἀδελφῶν ἡμῶν, ὧν τὰς πρὸς Κύριον προσευχὰς καὶ δεήσεις ὑπὲρ ἡμῶν ἐπικαλούμαι.

Ὁ ἐκδότης

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ
ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ
ΑΜΒΡΟΣΙΟΥ
ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΜΕΔΙΟΛΑΝΩΝ

Οὗ ἡ μνήμη τελεῖται τῇ ε' Δεκεμβρίου
καὶ τῇ α' Σεπτεμβρίου.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΕΣΠΕΡΙΝΟΝ

Εἰς τό, Κύριε ἐκέκραξα, ἱστῶμεν
στίχ. ε' καὶ ψάλλομεν Στιχηρὰ Προσό-
μοια.

Ἦχος πλ. β'. Ὁλην ἀποθέμενοι.

Ὁ "λος ἱερώτατος καὶ φωτοφόρος
ἐδείχθης· χρίσμα θεῖον ἅγιον,
ἐν ἁγίῳ Πνεύματι περικαίμενος· καὶ
παύρως πάντοτε, προχωρῶν Ὅσις,
τῶν ἁγίων εἰς τὰ ἅγια, καὶ ταῖς λαμ-
πρότησι ταῖς θεαρχικαῖς ἀστραπτό-
μενος· καὶ χάριτι μυούμενος, τὰ σω-
τηριώδη μυστήρια· ὡς ἱερομύστης,
ὡς ὄντως ἱεράρχης εὐκλεῆς, καὶ παρ-
ρησία θεόμενος, ὑπὲρ τῶν ψυχῶν
ἡμῶν.

Ἡ "στραψεν ὁ θς σου, τῶν ἀρε-
τῶν λαμπηδόσι, καὶ πιστοῦς ἐ-
φώτισε, καὶ τῆς πλάνης ζῶφωσιν διε-
σκόρπισεν· ἀληθῶς ὠφθης γάρ, φω-
ταυγῆς ἥλιος, ἱεράρχα παμμακάριστε,
καὶ ὧν ἐσκήνωσας ἐνθα φῶς ὑπάρ-
χει ἀνέσπερον· υἱὸς ἡμέρας χάριτι,

Πνεύματος ἁγίου γενόμενος· ὅθεν σου
τὴν μνήμην, δοξάζοντες τὴν θεῖαν
καὶ σεπτήν, καὶ φωτοφόρον Ἀμβρό-
σια, πόθῳ σὲ γεραίρομεν.

Ὁ νοῦς σου ταῖς νεύσει, ταῖς
πρὸς τὸ θεῖον θεόφρον, πίστει
καλλυνόμενος, καὶ λαμπρῶς θεοῦμε-
νος πανχοῖδιμε· ἐν θνητῷ σώματι,
καὶ φθαρτῇ πάνσοφς, ἀφθαρσίαν, ἐ-
μελέτησε, καὶ προσκτήσατο, τὴν τῶν
ἀσωμάτων λαμπρότητα· παθὼν ἔξω
γενόμενος καὶ τῇ ἀπαθείᾳ κοσμού-
μενος· Πάτερ ἱεράρχα, Ἀμβρόσια
λαμπρότατε φωστήρ, καὶ πρεσβευτὰ
τῶν τιμώντων σου, πίστει τὰ μνη-
μόσυνα.

Ἔτερα προσόμοια.

Ἦχος α'. Τῶν οὐρανίων ταγμάτων

Ἡ γεμονίας τὸν θρόνον, κατακα-
σιμῶν ἀρεταῖς, ἐξ ἐπιπνοίας θεῖ-
ας, τὸν τῆς ἱεραρχίας, προσφύρως ἐ-
κομίσω, ὅθεν πιστός, οἰκονόμος τῆς
χάριτος· ἐν ἀμφοτέροις Ἀμβρόσια γε-

γονίως, διπλοῦν στέφανον κεκλήρωσαι.

Εν ἐγκρατείᾳ καὶ πόνοις, καὶ ἀγρυπνίαις πολλαῖς· καὶ προσευχαίς συντόνοις, τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα· ἐκάστηρας θεόφρον, σκευὸς λοιπόν, ἐκλογῆς τῇ Θεῷ ἡμῶν τοῖς Ἀποστόλοις ὡσαύτως ἀναδειχθεὶς, ὑπεδέξω τὰ χαρίσματα.

Τὸν εὐσεβῆ βασιλέα, ἡμαρτηκότα ποτὲ ὡς τὸν Δαβὶδ ὁ Νάθαν, παρρησίᾳ ἐλέγξας· Ἀμβρόσιε παρμάκρ, τοῦτον σαφῶς, ἀφορισμῇ καθυπέβαλες· καὶ μετανοίᾳ παιδεύσας θεοπρεπῶς, συνηρίθμησας τῇ ποιμνῇ σου.

Δόξο. Ἦχος πλ. β'.

Ιεραρχῶν τὴν καλλονήν, καὶ ἀθλοφόρων κλέος, δογμάτων ἀληθείας, καὶ Ἐκκλησίας προστάτην εἰδότες σε, συνελθόντες Ἀμβρόσιε, χρωστικῶς εὐφημοῦμέν σε λέγοντες· χαίροις Μεδιολάνων ποιμὴν, καὶ αὐτοὺς φωστήρ, καὶ κράτος καὶ στερέωμα· χαίροις Χριστὸν ὡς ἡγάπησας, καὶ τοῖς τούτου ἔχουσιν ἡκολούθησας· διὸ παρμάκρ βοῶμέν σοι, ὡς ἔχων παρρησίαν πρὸς Χριστὸν τὸν Θεόν, ἀδιαλείπτως πρόστῃ τῶν πιστῶς ἐκτελούντων, τὴν σεβάσιμον καὶ πανένδοξον μνήμην σου.

(Εἰς τὴν Ζ' Δεκεμβρίου)

Καὶ νῦν. Ἦχος ὁ αὐτός

Σπῆλαιον εὐτρεπίζου· ἡ ἀμνὰς γὰρ ἔκει, ἐμβροῦν φέρουσα Χριστόν· φάτιν δὲ ὑποδέχου, τὸν τῇ λόγῳ λύσαντα τῆς ἀλόγου πράξεως, ἡμᾶς τοὺς γηγενεῖς. Ποιμένες ἀγραυλοῦντες, μαρτυρεῖτε θαῦμα τὸ φρικτόν· καὶ μάγοι ἐκ Περσίδος, χρυσὸν καὶ λίθον καὶ σμύρναν, τῇ Βασιλεῖ προσάξας· ὅτι ὡφθῇ, Κύριος ἐκ Παρθένου μητρός· ὃν περ καὶ κύψασα δου-

λικῶς, ἡ Μήτηρ προσεκύνησε, καὶ προσεφθέγγετο τῇ ἐν ἀγκάλαις αὐτῆς· πῶς ἐνεσπάρης μοι, ἡ πῶς μοι ἐναφύης, ὁ λυτρωτής μου καὶ Θεός·

(Εἰς δὲ τὴν Δ' Σεπτεμβρίου).

Καὶ νῦν. Ἦχος ὁ αὐτός.

Τίς μὴ μακαρίσει σε, Παναγία Παρθένα; τίς μὴ ἀνομνήσει σου, τὸν ἀλόγυτον τόκον; ὁ γὰρ ἀχρόνως ἐκ Πατρὸς, ἐκλάμψας υἱὸς μονογενής, ὁ αὐτὸς ἐκ σοῦ τῆς ἀγνῆς προήλθεν, ἀπράστως σαρκωθείς· φύσει Θεὸς ὑπάρχων, καὶ φύσει γενόμενος ἄνθρωπος δι' ἡμᾶς· οὐκ εἰς δυάδα προσώπων τεμνόμενος, ἀλλ' ἐν δυάδι φύσεων, ἀσυγχύτως γνωριζόμενος. Αὐτὸν ἱκέτευε, σεμνὴ παρμακάριστε, ἐλεηθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Εἰσοδος. Φῶς ἱερὸν. Τὸ προκείμενον τῆς ἡμέρας, καὶ τὰ Ἀναγνώσματα.

Παροιμιῶν τὸ Ἀνάγνωσμα.

Μνήμη δικαίου μετ' ἐγκωμίων, καὶ εὐλογία Κυρίου ἐπὶ κεφαλὴν αὐτοῦ· Μακάριος ἄνθρωπος, ὃς εὗρε σοφίαν· καὶ θνητός, ὃς εἶδε φρόνησιν. Κρεῖσσον γὰρ αὐτὴν ἐμπορεύεσθαι, ἢ χρυσοῦ καὶ ἀργυρίου θησαυρούς. Τιμιωτέρα δὲ ἐστὶ λίθων πολυτελῶν· οὐκ ἀντιτάσσεται αὐτῇ οὐδὲν πονηρόν· εὐγνωστός ἐστι πᾶσι τοῖς ἐγγιζούσιν αὐτήν· πᾶν δὲ τίμιον, οὐκ ἄξιον αὐτῆς ἐστίν. Ἐκ γὰρ τοῦ στόματος αὐτῆς ἐκπορεύεται· δικαιοσύνη, νόμον δὲ καὶ ἔλεον ἐπὶ γλώσσης φορεῖ. Τοιγαροῦν ἀκούσατέ μου, ὦ τέκνα, σεμνά γὰρ ἐρῶ· καὶ μακάριος ἄνθρωπος, ὃς τὰς ἐμὰς ὁδοὺς φυλάξει. Αἱ γὰρ ἐξοδοί μου, ἐξοδοὶ ζωῆς, καὶ ἐτοιμάζεται θέλησις παρὰ Κυρίου. Διὰ τοῦτο παρακαλῶ ὑμᾶς, καὶ προΐμαι· ἐμὴν φωνὴν υἱοῖς ἀνθρώ-

πων. Ὅτι ἐγὼ ἡ Σοφία κατεσκευά-
σα δουλήν καὶ γινώσκιν καὶ ἐννοίαν,
ἐγὼ ἐπεκαλεσάμην. Ἐμὴ βουλή καὶ
ἀσφάλεια, ἐμὴ φρόνησις, ἐμὴ δὲ ἰ-
σχύς. Ἐγὼ τοὺς ἐμὲ φιλοῦντας ἀγα-
πῶ, οἱ δὲ ἐμὲ ζήτοῦντες, εὐρήσουσι
χάριν. Νοήσατε τοίνυν ἄκακοι πα-
νουργίαν, οἱ δὲ ἀπαίδευτοι ἐνθεσθε
καρδίαν. Εἰσακούσατέ μου καὶ πάλιν,
σεμνὰ γὰρ ἔρω· καὶ ἀνοίγω ἀπὸ
χειλέων ὀρθά. Ὅτι ἀλήθειαν μελε-
τήσῃ ὁ λάρυγξ μου, ἐδδελυγμένα δὲ
ἐναντίον ἐμοῦ χεῖλη ψευδῆ. Μετὰ δι-
καιοσύνης πάντα τὰ ῥήματα τοῦ στό-
ματός μου· οὐδὲν ἐν αὐτοῖς σκολιόν,
οὐδὲ στραγγαλιῶδες. Πάντα εὐθέα ἐ-
στὶ τοῖς νοοῦσι, καὶ ὀρθὰ τοῖς εὐρί-
σκουσι γινώσκιν. Διδάσκω γὰρ ὑμῖν
ἀληθῆ, ἵνα γένηται ἐν Κυρίῳ ἡ ἐλ-
πίς ὑμῶν, καὶ πληροθῆσθε Πνεύ-
ματος.

Παροιμιῶν τὸ Ἀνάγνωσμα.

Στόμα δικαίου ἀποστάζει σοφίαν,
γλῶσσα δὲ ἀδίκου ἐξολοεῖται. Χεί-
λη ἀνδρῶν δικαίων ἐπίστανται χάρι-
τας, στόμα δὲ ἀσεβῶν καταστρέφε-
ται. Νυγὸι δόλιοι ἐδδελυγμα ἐνώπιον
Κυρίου, στάθμιον δὲ δίκαιον δεκτὸν
αὐτῷ. Οὐ ἐὰν εἰσέλθῃ ὕbris, ἐκεῖ καὶ
ἀτιμία· στόμα δὲ ταπεινῶν μελετᾷ
σοφίαν. Τελειότης εὐθέων ὁδηγήσῃ
αὐτοὺς καὶ ὑποσκελισμὸς ἀθετούντων
προνομεύσει αὐτοὺς. Οὐκ ὠφελήσῃ
ὑπάρχοντα ἐν ἡμέρᾳ θυμοῦ, δικαιοσύ-
νη δὲ ρύσεται ἀπὸ θανάτου. Ἀποθα-
νῶν δίκαιος, ἔλιπε μετὰ μελόν· πρό-
χειρος δὲ γίνεται καὶ ἐπὶ χάρτος ἀσε-
βῶν ἀπώλεια. Δικαιοσύνη ἀμώμου ὀρ-
θοτομεῖ ὁδοὺς, ἀσέβεια δὲ περιπίπτει
ἐδδικίᾳ. Δικαιοσύνη ἀνδρῶν ὀρθῶν ρύ-
σεται αὐτοὺς, τῇ δὲ ἀβουλίᾳ, ἀλίσκον-
ται παράνομοι. Τελευτήσαντος ἀνδρὸς

δικαίου, οὐκ ἔλλυται ἐλπίς· τὸ δὲ
καύχημα τῶν ἀσεβῶν ἔλλυται. Δί-
καιος ἐκ θήρας ἐκδύνει, αὐτὸ αὐτοῦ δὲ
πραδίζομαι ὁ ἀσεβής. Ἐν στόματι
ἀσεβῶν παγίς πολῖταις, αἰσθησις δὲ
δικαίων εὖδος. Ἐν ἀγαθοῖς δικαίων
κατέρηθαι πόλις, καὶ ἐν ἀπωλείᾳ
ἀσεβῶν ἀγαλλίαμα. Ἐν εὐλογίᾳ εὐ-
θέων ὑψωθήσεται πόλις, στόματα δὲ
ἀσεβῶν κατασκαφήσεται. Μυκτηρίζει
πολίτας ἐνθεῆς φρενῶν, ἀνὴρ δὲ φρό-
νιμος ἤσυχον ἄγει.

Σοφία: Σολομώντος τὸ Ἀνάγνωσμα.

Δίκαιος, ἐὰν φθάσῃ τελευτῆσαι, ἐν
ἀνκαπύσει ἔσται. Γῆρας γὰρ τί-
μιον, οὐ τὸ πολυχρόνιον, οὐδὲ ἀριθμῷ
ἐτῶν μεμέτρηται. Πολιὰ δὲ ἐστὶ φρό-
νησις ἀνθρώποις, καὶ ἡλικία γήρως,
βίος ἀκηλίδωτος. Εὐάρεστος Θεῷ γε-
νόμενος, ἡγαπήθη, καὶ ζῶν μεταξὺ ἁ-
μαρτωλῶν, μετετέθη. Ἠρπάγη, μὴ
κακία ἀλλάξῃ σύνεσιν αὐτοῦ, ἡ δόλος
ἀπατήσῃ ψυχὴν αὐτοῦ. Βασκανία γὰρ
φαυλότητος ἁμαυροῖ τὰ καλὰ, καὶ
ρεμβασμὸς ἐπιθυμίας μεταλλαύει νοῦν
ἄκακον. Τελειωθείς ἐν ὀλίγῳ ἐπλή-
ρωσε χρόνους μακροὺς· ἀρεστὴ γὰρ ἦν
Κυρίῳ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ, διὰ τοῦτο ἔ-
σπευσεν ἐκ μέσου πονηρίας. Οἱ δὲ
λαοὶ ἰδόντες καὶ μὴ νοήσαντες, μηδὲ
θέντες ἐπὶ διανοίᾳ τὸ τοιοῦτον, ὅτι
χάρις καὶ ἔλεος ἐν τοῖς ὁσίοις αὐτοῦ,
καὶ ἐπισκοπὴ ἐν τοῖς ἐκλεκτοῖς αὐ-
τοῦ.

Εἰς τὴν Λίθην

Ἰδιόμελα. Ἦχος α'.

Εὐφραίνου ἐν Κυρίῳ, πόλις Μεδιο-
λάνων, ἀγάλλου καὶ χόρευε, πί-
σται λαμπροφοῦσα, Ἀμβρόσιον τὸν

ἐνδοξον καὶ ἱεράρχην τὸν πάνσοφον,
ἐν κόλποις κατέχουσα ὡς θεοσκυρόν·
ἀπόλαυε τῶν θαυμάτων, τὰς ἰάσεις
καθεσθῆαι, καὶ θλίψε καταρράσσοντα
τῶν ἐκρδάρων τὰ θράση, καὶ εὐχαρί-
στως τῷ Σωτῆρι ἀνάκραξον· Κύριε
δόξα σοι.

Ἦχος ὁ αὐτός.

Ανθρώπε τοῦ Θεοῦ, καὶ πιστὴ θε-
ράπων, καὶ οἰκονόμη τῶν αὐτοῦ
μυστηρίων, καὶ ἀνερ ἐπιθυμιῶν τῶν
τοῦ πνεύματος· στήλη τε ἐμφυχε, καὶ
ἐμπνεύς εἰκὼν· ὡς θεῖόν σε γὰρ θε-
οσκυρόν, ἡ τῶν Μεδιολάνων Ἐκκλησίᾳ
ἀγαμένη προσήκατο, καὶ προσευτὴν
τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Ἦχος β'.

Εὐληφας Ἱεράρχα, τὴν ἀνωτάτω
φιλοσοφίαν, καὶ ἔξω κόσμον ἐγέ-
νου, ζῶν ὑπὲρ τὰ ὁρώμενα, καὶ ἑορ-
προν ἀκηλίδωτον Θεοῦ, σαφῶς ἀνα-
δείχθης· καὶ ὢν ἀεὶ ἡνωμένος φωτί,
φῶς προσελάμβανες, καὶ τρανότερον
τοῦ μακκρίου ἔτυχες τέλους. Πρό-
σθευε Ἀμβρόσιε ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡ-
μῶν.

Ἦχος πλ. β'.

Εὐ δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστὲ· εὐ ἐρ-
γάτα τοῦ ἀμπελῶνος Χριστοῦ· σὺ
καὶ τὸ θάρος τῆς ἡμέρας ἐδάστασας·
σὺ καὶ τὸ θεῖόν σοι τάλαντον ἐπηύ-
ξησας· καὶ τοῖς μετὰ σέ ἐλθεῖσιν οὐκ
ἐφθόνησας. Διὸ πόλλη σοι οὐρανῶν ἡ-
νέωκται· εἰσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ
Κυρίου σου, καὶ πρόσθευε ὑπὲρ ἡμῶν,
Ἄγιε Ἀμβρόσιε.

Δόξα. Ἦχος ὁ αὐτός.

Εξεχύθη ἡ χάρις ἐν χεῖλεσί σου,
Ὅσιε Πάτερ· καὶ γέγονας ποι-

μὴν τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳς. δι-
δάσκων τὰ λογικὰ πρόβατα, πιστεύειν
εἰς Τριάδα ὁμοούσιον, ἐν μιᾷ θεότητι.

(Εἰς τὴν Α' Δευτερόψαλμο)

Καὶ νῦν. Ἦχος πλ. δ'.

Βηθλαῖμ ἐτοιμάζου, εὐτραπιζέσθω
ἡ ψάττη· τὸ σπήλαιον δεχέσθω
ἡ ἀλήθεια ἦλθεν· ἡ σικὰ παρέδραμε,
καὶ Θεὸς ἀνθρώποις ἐκ Παρθένου πε-
φανέρωται, μορφωθείς τὸ καθ' ἡμᾶς,
καὶ θεώσας τὸ πρόσλημμα. Διὸ Ἀδὰμ
ἀνανεοῦται σὺν τῇ Εὐᾷ, κράζοντες·
Ἐπὶ γῆς εὐδοκίᾳ ἐπεφάνη, σῶσον τὸ
γένος ἡμῶν.

(Εἰς δὲ τὴν Ζ' Σεπτεμβρίου)

Καὶ νῦν. Ἦχος πλ. β'. Θεοτοκίον.

Θεοτόκε σὺ εἰ ἡ ἀμπελος ἡ ἀληθε-
νὴ, ἡ δλασθήσασα τὸν καρπὸν
τῆς ζωῆς. Σὲ ἱκετεύομεν πρόσθευε
Δέσποινα, μετὰ τοῦ Διδασκάλου, καὶ
πάντων τῶν Ἀγίων, ἐλεηθῆναι τὰς
ψυχὰς ἡμῶν.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΣΤΙΧΟΝ

Στιχηρὰ προσόμοια.

Ἦχος δ'. Ἐδωκας σημειῶσιν.

Εὐλαμψας αἰδοίμα, φωτισθῆς ὡ-
σπερ ἥλιος, ταῖς ἀκτίσι τοῦ
Πνεύματος· καὶ πῶσαν κατηύγασας,
οἰκουμένην μάκαρ· τῇ θεογνωσίᾳ καὶ
ἀπεδίωξας ἀγλῶν, πολυθείας, πάτερ
Ἀμβρόσιε· διὸ σου τὴν ὑπέρφωτον
καὶ ἀξιάγαστον σήμερον, ἐκτελοῦμεν
πανήγυριν, ὡς πατρὶν ἁγιάσματος.

Στίχ. Τιμὸς ἐναντίον Κυρίου ὁ θάνα-
τος τοῦ Ὁσίου αὐτοῦ.

Εν ὧφει καθήμενος, θεογνωσίας
αἰδοίμα, ὑπεδέξω τοῦ Πνεύματος,
τὴν αἴγλην φανεύσάν σοι, τοῦ πυρὸς

ἐν εἰδει· καὶ γλώσση πυρίνη, πᾶσαν κατέφλεξας σαφῶς, τῆς ἀσεβείας ὑ-
λην πολύθεον· διὸ ὡς Ἱεράρχην σε,
καὶ φωτοφόρον γεραίρομεν, τὴν ἀγίαν
σου σήμερον, ἐκτελοῦντας πανήγυριν.

Στίχ. Οἱ ἱερεῖς σου Κύριε ἐνδύσονται
δικαιοσύνην, καὶ οἱ ὅσοι σου ἀγαλλιά-
σονται.

Εφώτισας πάνσοφε, τῇ Οἰκουμέ-
νῃ διδάγματα, ἱερὰ καὶ σωτή-
ρια· καὶ πᾶσαν ἐκάθηρας, εἰδωλομα-
κίας, τὴν κτίσιν παρμάκαρ, καὶ κα-
τεφώτισας λαοὺς, Ἱεραρχίας ταῖς ἐ-
πιλάμψεσιν· εἰδῶλων τὰ τεμένη δέ,
καταστρεφάμενος χάριτι, Ἐκκλησίας
εἰς αἰνεσιν, τοῦ Θεοῦ φκοδόμησας.

Δόξα. Ἦχος πλ. β'.

Συγχαρήτε ἡμῖν, ἀπασαι τῶν Ἱε-
ραρχῶν χοροστασίαι· ὁ Ἱεράρχης
τοῦ Χριστοῦ, καὶ ποιμὴν Μεθιολάνων.
Ἀμβρόσιος ὁ πάνσοφος, τὴν σήμερον
ἡμέραν, ἐν τῇ σεπτῇ αὐτοῦ τεμένει,
παραδόξως ἐποπτανόμενος ἀγιάζει.
Ὅθεν κατὰ χρέος ἀνυμνοῦντας αὐτόν,
ἐσήμεν· λυτρωσάι ἡμᾶς ἐν τῇ θεῇ
προστασίᾳ σου, καὶ πρέσβευε ὑπὲρ
τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

(Εἰς τὴν Ζ' Δεκαμήριον)

Καὶ νῦν. Προεόρτιον. Ἦχος β'.

Ιδοὺ καιρὸς ἤγγικε, τῆς σωτηρίας
ἡμῶν· εὐτρεπίζου Σπήλαιον, ἡ Παρ-
θένος ἐγγίζει τοῦ τακεῖν. Βηθλεὲμ
γῇ Ἰούδα, τέρπου καὶ ἀγάλλου, ὅτι ἐκ
σου ἀνατέταλκεν ὁ Κύριος ἡμῶν. Ἀ-
κούσατε ὄρη καὶ βουνοί, καὶ τὰ περί-
χωρα τῆς Ἰουδαίας· ὅτι ἔρχεται Χρι-
στός, ἵνα σώσῃ ἐν ἐπλάσειν ἄνθρωπον,
ὡς φιλόανθρωπος.

(Εἰς δὲ τὴν Α' Σειπταμήριον)

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Θεοτόκε σὺ εἰ ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινή
(Ἰδοὺ ἀνωτέρευ).

Νῦν ἀπολύεις, τὸ Τρισάγιον καὶ τὸ
Ἀπολυτίκιον. Ἦχος α'.

Τὸν τῆς ἀμβροσίας ἐπώνυμον, καὶ
τῆς Ἱταλίας διδάσκαλον· τὸν
προστάτην τῆς Χριστοῦ Ἐκκλησίας,
καὶ Μεθιολάνων τὸν πρόεδρον· τὸν
τοῦ ἐπαρχοῦ υἱόν, καὶ τῶν πτωχῶν
ἀντιλήπτορα μέγιστον. Ἀμβρόσιον
τὸν ἐνδοξον Ἱεράρχην πάντες τιμή-
σωμεν· πρεσβεύει γὰρ Κυρίῳ ἐλεηθη-
ναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Δόξα, τὸ αὐτό. Καὶ νῦν, Θεοτοκίον.

Τοῦ Γαβριὴλ φθεγγαμένου σοι...

Ἀπόλυσις.

Εἰς τὸν Ὁρθρον

Εἰς τὸ, Θεὸς Κύριος. Τὰ Ἀπολυτίκια,
ὡς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ.

Μετὰ τὴν α' Σειχολογίαν. Κάθισμα.

Ἦχος α'. Τὸν τάφον σου Σωτήρ.

Αστράπεις ἐν τῇ γῇ, τῶν θανού-
των ἀκτίσι, Ἀμβρόσιε σοφέ, καὶ
κινεῖς πᾶσαν γλῶσσαν. εἰς δόξαν τε
καὶ αἰνεσιν, τοῦ ἐν γῇ σε ἰδοξάσαντος·
ἐν ἑκτέυ, πάσης ἀνάγκης ρυθῆναι,
τοὺς τὴν μνήμην σου, πίστει καὶ πόθῳ
τιμῶντας, πατέρων ἐκλόγιον.

Δόξα καὶ νῦν. Θεοτοκίον, δυοῖον.

Μαρία τὸ σεπτόν, τοῦ Δεσπότης
δοχεῖον, ἀνάστησον ἡμᾶς, πε-
πτωκότας εἰς θάθος, θεινῆς ἀπογνώ-
σεως, καὶ πταισμάτων καὶ θλίψεων·
σὺ γὰρ πέφυκας, ἀμαρτωλῶν σωτη-
ρία, καὶ δοῆθαι, καὶ κραταῖα προσ-

τασία, καὶ σώξεις τοὺς δούλους σου.

Μετὰ τὴν β' Σιχολογίαν. Κάθισμα.

Ἦχος δ'. Ταχὺ προκατάλαβε.

Προστάτης θερμότατος, τῆς Ἐκκλησίας Χριστοῦ, ἐδείχθης Ἀμύροισι, τὰ τῶν αἱρέσεων, διδάγματα ἄθεα· λύων σὺν παρρησίᾳ, καὶ κανὼν ἀνεδείχθης, πᾶσιν ὀρθοδοξίας, ὑπὲρ πάντων πρεσβεύων, τῶν ἐφεπομένων σου θείαις, διδασκαλίαις καὶ εἰσηγήσεσι.

Δόξα καὶ νῦν. Θεοτοκίον, ὁμοιον.

Ταχὺ δέξαι Δέσποινα, τὰς ἱκεσίας ἡμῶν, καὶ ταύτας προσάγαγε, τῷ σφ' Ἰϋϥ καὶ Θεῷ, Κυρία πανάμωμος· λῦσον τὰς περιστάσεις, τῶν εἰς σὲ προστραχόντων, σὺντριψον μηχανίας, καὶ κατάβαλε θράσος, τῶν ὀπλιζομένων ἁθέων, πάντα γε κατὰ τῶν δούλων σου.

Μετὰ τὸν Πολυέλεον. Κάθισμα.

Ἦχος πλ. δ'. Τὴν Σοφίαν καὶ Λόγον.

Εγκρατεία καὶ πόνοις καὶ προσευχαῖς, τὴν ψυχὴν σου κοσμήσας θεοπροπέως, ἀνεδείχθης τὸ καύχημα, Ἱεραρχῶν αἰοδιμα· καὶ τῶν θαυμάτων ὄντως, χαρίσματα ἔλαβες, τοῦ ἴσθαι τὰς νόσους τῶν πίστει τιμάντων σε· ὄθεν καὶ δαιμόνων, ἀπελάυνων τὰ πλήθη, παρέχεις ἰάματα, τοῖς ἀνθρώποις μακάριε, Ἱεράρχα Ἀμύροισι· πρόσβευε Χριστῷ τῷ Θεῷ τῶν πταισμάτων ἄφεσιν δωρήσασθαι, τοῖς ἐορτάζουσιν πόθῳ, τὴν ἁγίαν μνήμην σου.

Δόξα καὶ νῦν. Θεοτοκίον, ὁμοιον

Τὴν οὐράνιον Πύλην καὶ Κιβωτόν. τὸ πανάγιον Ὅρος τὴν φωταυγῇ, Νεφέλην ὑμνήσωμεν, τὴν οὐράνιον

Κλίμακα, τὸν λογικὸν Παράδεισον τῆς Εὐας τὴν λύτρωσιν, τῆς οἰκουμένης πάσης τὸ μέγα Κεϊμήλιον· ὅτι σωτηρία ἐν αὐτῇ διεπράχθη, τοῦ κόσμου καὶ ἄφεσις τῶν πολλῶν ἐγκλημάτων· διὰ τοῦτο δοῶμεν αὐτῇ· πρόσβευε τῷ σφ' Ἰϋϥ καὶ Θεῷ, τῶν πταισμάτων ἄφεσιν δωρήσασθαι, τοῖς προσκυνοῦσιν ἐν πίστει, τὸν ἄχραντον τόκον σου.

Οἱ Ἀναβαθμοί.

Τὸ α' Ἀντίφωνον τοῦ δ' ἤχου

Προκείμενον

Τίμιος ἐναντίον Κυρίου, ὁ θάνατος τοῦ Ὁσίου αὐτοῦ.

Στίχ. Τὶ ἀνταποδώσωμεν τῷ Κυρίῳ περὶ πάντων ὧν ἀνταπέδωκεν ἡμῖν.

Τό. Πᾶσα πνοή. Εὐαγγέλιον. Ζήτηι Νοεμβρίου ΙΓ'.

Ὁ Ν'. Δόξα. Ταῖς τοῦ Ἱεράρχου. Καὶ νῦν. Ταῖς τῆς Θεοτόκου.

Στίχ. Ἐλέησόν με ὁ Θεός, καὶ τὸ ἱδιόμελον

Ἦχος πλ. β'.

Ἐξεχύθη ἡ χάρις. (ζήτει εἰς τὴν λιτὴν)

Τό. Σῶσον ὁ Θεός τὸν λαόν σου, Κύριε ἐλέησον ιβ', Ἐλέει καὶ οἰκτιρμοῖς, καὶ

Οἱ Κανόνες

Ὁ τῆς Θεοτόκου μετὰ τῶν εἰρημῶν εἰς ζ' καὶ τοῦ Ἀγίου εἰς η'.

Ὁ Κανὼν τῆς Θεοτόκου.

Ῥδὴ α'. Ἦχος δ'. Ὁ εἰρμός.

» Ἀνοίξω τὸ στόμα μου, καὶ πληρωθήσεται πνεύματος, καὶ λόγον ἐρεῦξομαι, τῇ βασιλίδι Μητρὶ·
» καὶ ἀφθίξομαι, φαιδρῶς πανηγυρί·
» ζῶν, καὶ ἄσω γηθόμενος, ταύτης τὰ θαύματα.

Τὸν νοῦν μου ὁδήγησον, τῇ φωταυ-
γαί μεσιτεία σου, πρὸς Κύριον
"Αχραντε, ἐν ἐσωμάτωσας· ἵνα πιστεῖ
σου, ἡμῶν τὰ μεγαλεῖα, δοθήσῃ πεί-
λεις γάρ, πάντων καὶ λύτρωσις.

Παλάτιον ἔμφυχον, τοῦ Παντοκρά-
τορος "Αχραντε, Θεοῦ ὡς ὑπάρ-
χουσα, ναοὺς ἀπέργασαι, τοῦ Κυρίου
σου, τοὺς πέθῃ σε ἡμνοῦντας· δοθή-
σῃ πείλεις γάρ, πάντων καὶ λύ-
τρωσις.

Πηγὴ ὡς ὑπάρχουσα, θείων χαρί-
των Πανάμωμε, κάμοι νῦν ἐπόμε-
θρισον, σταγόνα χάριτος· κατακλύ-
ζουσαν, παθῶν μου τὰς ἀβύσσους· δο-
θήσῃ πείλεις γάρ, πάντων καὶ λύ-
τρωσις.

Θεὸν προαιώνιον, ὑπερφυῆς ὡς
γεννήσασα, σαρκὶ Μητροπάρθε-
νε, τοῦτον ἱκέτευε· παραβλέψαι μου,
πταισμάτων τὰς ἀβύσσους· δοθήσῃ
πείλεις γάρ, πάντων καὶ λύτρωσις.

Κανὼν τοῦ "Αγίου.

ᾠδὴ α'. Ἦχος καὶ εἰρμὸς ὁ αὐτός

Πλουτήσας, θεόπνευστα, πνευματι-
κῶς τὰ μυρίπνοα, ἡρεῦξω μακά-
ρια, δογμάτων λόγια, δι' ὧν γέγονας,
ποιμὴν Μεδιολάνων· πρὸς μάνδραν
οὐράνιον, διαδιδάζων αὐτήν.

Πρὸς ὕψος ἀνέδραμες, τῶν τῆς
Γραφῆς ἀναβάσεις, καὶ ταύτης
κατώπτευσας, νοῦ καθαρότητι, τὸ ἀ-
μήχανον, ἀπόθετόν τε κάλλος, δι' οὗ
ἐχρημάτισας, θεῖε Ἀμβρόσιε.

Τῆς θείας ἐλλάμψεως, τοῦ νοητοῦ
Πάτερ ἔτυχες, φωτὸς καὶ κατηύ-
χσας, τὰς διανοίας ἡμῶν, τὰς αἰρέ-
σεις διέ, ὀρθοτομῶν ἀκτίσι, ταπρῶσας
κατέφλεξας, Πάτερ Ἀμβρόσιε.

Θεοτοκίον.

Ο τὸκος ἀπείρανδρος, ἐν σοὶ πα-
λείται Πανάμωμε, ἐκ σοῦ ὁ ὑ-
πέρθεος, Λόγος προέρχεται· καὶ τη-
ρήσας σε, Παρθένον μετὰ τόκον, Θεὸς
τε καὶ ἄνθρωπος ὁράται τέλειος.

"Ετερος Κανὼν τοῦ "Αγίου, οὗ ἡ Ἀ-
κροστιχίς.

Τὸν παρμμέγιστον Ἀμβρόσιον αἰνέ-
σω, Ἰωσήφ.

Ἦχος ὁ αὐτός Θαλάσσης.

Ταῖς θείαις, φωτοχυσίαις δαίαι, κα-
ταστραπτόμενος, τὴν φωτοφό-
ρον ταύτην καὶ φαιδράν, καὶ ἁγίαν σου
κοίμησιν, τοὺς εὐσεβεῖς γεραίροντας,
σῆς ἱκεσίαις φαταγώγησον.

Ο Λόγος, ὁ τοῦ Θεοῦ σοφίας σοι,
λόγον δεδορήται, κακοσημνημένον
γλώσση ἀληθεῖ, Ἰεράρχα Ἀμβρόσιε,
αἵρετιζόντων ἄλογον, ἀπορραπίζοντα
κακόνουαν.

Νοός σου, τὸ ἐπιτικὸν πανόλβιε,
προκαθηράμενος, τῆς τῶν παθῶν
ἀχλύος δεκτικὸν, καθαρὸν ἐπιλάμ-
ψων, τοῦ παναγίου Πνεύματος, προα-
πειργάσει παρμμάριστα.

Πανσόφει, καὶ ἱεροῖς σου δόγμασι,
τὴν ἀρειόφρονα, ἀποδιώξας λύ-
μην ὡς ποιμὴν, ἐπὶ χλόην ἐποίμανας,
ὀρθοδοξίας πάνσοφε, τὰ λογικά σου
πίστει θρέμματα,

Θεοτοκίον.

Α σπόρως τῇ τοῦ Πατρὸς βουλήμα-
τι, ἐκ θείου Πνεύματος, τὸν τοῦ
Θεοῦ συνειληφας Ἰῶν, καὶ σαρκὶ ἀπε-
κύησας, τὸν ἐκ Πατρὸς ἀμήτορα, καὶ
δι' ἡμᾶς ἐκ σοῦ ἀπάτορα.

Τῆς Θεοτόκου.

Ὡδὴ γ'. Ὁ εἰμός.

« Τὸς σοὺς ὑμνολόγους Θεοτόκε, ὡς
« ζῶσα καὶ ἀφθονος πηγὴ, θεία σου
« συγκροτήσαντας, πνευματικὸν στερέ-
« ωσον· καὶ ἐν τῇ θεῇ δόξῃ σου, στα-
« φάνειν δόξης ἀξίωσον.

Τὸ δρος τὸ ἅγιον Παρθένα, σὺ εἶ
καὶ κατὰ σκίον Ἀγνή· τοῦ γὰρ
Πατρὸς ἡ δύναμις, σὲ οὐρανὸν κατὰ-
στερον, τοῦ νῦν δὲ στερεώματος, δύ-
νως ὑπέρτερον ἐδειξεν.

Ἀ' ὅλων Ἀγγέλων αἱ χοροὶται, πα-
ρίστανται σοὶ δουλοπρεπῶς, καὶ
μετὰ δέους Ἀρχαντα, ὑμνεῖν σε οὐκ
ἰσχύουσαι· Ἀγγέλων γὰρ ἀξίωμα, τὸ
σὸν ὑπέρτερον ἐδειξεν.

Ἀ' φλέκτως ἡ δάτωρ ἐν Σιναίῳ, τὸ
πρὶν ὁμιλήσασα πυρί, τόκον τὸν
σὸν ἐδήλωσε, συμβολικῶς Θεόνομμα·
ὅστις τὸ σὸν ἀξίωμα, πάντων ὑπέρτε-
ρον ἐδείξε.

Νεφέλη ὑπάρχεις λευκοτάτη, στα-
γόνες πιστοῖς ἐξ οὐρανοῦ, ὁμι-
θεύσασα καὶ ἀνίσχουσα, δικαιοσύνης
ἥλιον· ὅστις τὸ σὸν ἀξίωμα, πάντων
ὑπέρτερον ἐδείξεν.

Τοῦ Ἀγίου.

Εὐφραίνεται ἐπὶ σοί.

Ἀ' κηλίδωτον τὸν νοῦν, τῇ ἀναλάμ-
ψει τῶν σεπτῶν πράξεων, ἔχων
ἐδείχθης ἐσοπτον, ἱεράρχα θεῆς
λαμπρότητος.

Τῇ χάριτι ἀληθῶς, τῇ ἐπ' ἐλπίδι
ταλαιωθείς Ἀμβρόσια, ἱερουργὸς
γάγονας, τοῦ Εὐαγγελίου τῆς χάριτος.

Τῶν λόγων σου τῶν τερπνῶν, ὑπὲρ
κρηίδου γλυκασμὸν φέρουσα, ἡ
Ἐκκλησία Ἀμβρόσια, ἐκπύει πικρί-
αν αἵρεσεων.

Θεοτοκίον.

Ὡς πόλιν σε ἐνδοξον, τῆς θεῆς
δόξης, κοινωνὸν σε δοῦντας· Μη-
τερ Θεοῦ Πανάμωμη, πάντες τῶν κιν-
δύνων λυτρούμεθα.

Ἐτερος τοῦ Ἀγίου.

Οὐκ ἐν σοφίᾳ.

Μεμνημένος, ἱεράρχης ὡς ἐνθεος
Ὅσια, πάσων νόησιν Τραψῆς,
τοῖς ἀγνωστοῖς Ἀμβρόσια, Πάτερ τὰ
δυάδριττα, τραπῶς ἐσάφησας.

Μεγίστην χάριν, πρὸς Θεοῦ δεδε-
γμένος καὶ δύναμιν, σῆς ἐσθη-
τος ἐκπῆ, ποικίλα πάθη Ἀμβρόσια,
Πάτερ ἐθεράπευσας, τῶν προσιόντων
σοι.

Ε'ν ἀφροσύνῃ, τὴν πρὸς σὲ τὸν
φρονήσει ἐμπρέποντα, πλησιάζει
τολμηρῶς, μικρωτάτην ὁρμήσασαν,
θάττον ἐθανάτωσας, θεῖον προσταγ-
ματι.

Θεοτοκίον.

Γένος ἀνθρώπων, ἐκαινοῦργησας
μόνη κυήσασα, τὸν τῆς φύσεως
ἡμῶν, Δημιουργόν τε καὶ Κύριον· ὤ-
θεν σε δοξάζομεν, θεοχαρίτωτα.

Κάθισμα.

Ἦχος δ'. Ὁ ὑψωθείς.

Λόγου ζωῆς Πάτερ σοφὲ κεκτημέ-
νος, τὰς διανοίας τῶν πιστῶν κα-
ταρθεύεις, καὶ καρποφόρους χάριτι
δεικνύεις ἀεὶ τῶν αἰρετιζόντων δέ,
κατακλύζεις τὰς φρένας· χάριν ἀνα-
δύλῳν τε, ἱαμάτων ἐκπλύνεις, παθῶν
παντοίων ρύπον ἀληθῶς, ἱερομόστα
θεόφρον Ἀμβρόσια.

Δόξα. Ἦχος πλ. δ'. Τὴν Σοφίαν.

Τὸν προφήτην Ἠλίαν ζηλοτυπῶν,
Ἰωάννην ὡσαύτως τὸν Βαπτί-

στὴν ἀνδρείως διήλεγξας, Βασιλεῖς ἐνομήσαντας, ἱεραρχίας θρόνον ἐνθεῖς ἐκόσμησας, καὶ θαυμάτων πλήθη τὸν κόσμον ἐπλούτησας· ὅθεν καὶ ταῖς θεαῖς, συγγραφαῖς κεκρημένως, πιστοὺς ἐπεστήριξας, καὶ ἀπίστους ἐπίστρεψας, Ἱεράρχα Ἀμβρόσιε, Πρέσβευε Χριστῷ τῷ Θεῷ, τῶν πταισμάτων ἄφεσιν δωρήσασθαι, τοῖς ἑορτάζουσι πόθῳ τὴν ἀγίαν μνήμην σου.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον, ὁμοιον.

Τὴν Βασίλισσαν πάντες δεῦτε πιστοί, τὴν Μητέρα τοῦ πάντων δημιουργοῦ, φωναῖς μεγαλύνωμεν, καὶ ὑμνοῦντες δοήσωμεν. Ἡ τῆς χάριτος αἰτία Παρθένε Πανύμνητε, τοὺς τιμῶντάς σε σῶζε καὶ σκέπε προσεβήσεις σου· ἔχεις γὰρ ὡς Μητέρα, τοῦ Θεοῦ παρρησίαν, οἰκτιρεῖν θραδαῖν τε, νοσημάτων τὴν ἱασιν, διὰ τοῦτο δοθῆναι σοι. Πρέσβευε τῷ σὺ ὦ Υἱὲ καὶ Θεῷ, τοῦ δοθῆναι ἄφεσιν τοῖς δοῦλοις σου, τοῖς εὐσεβῶς προσκυνῶσι τὸν ἀσπορον τόκον σου.

Τῆς Θεοτόκου.

ᾠδὴ δ'. Ὁ εἰρημότης.

» Ὁ καθήμενος ἐν δόξῃ, ἐπὶ θρόνου θεότητος, ἐν νεφέλῃ κούφη, ἦλθεν Ἰησοῦς ὁ ὑπέρθεος, τῇ ἀκηράτῳ παλάμῃ καὶ διέσωσας, τοὺς κραυγάζοντας· Δόξα Χριστῇ τῇ δυνάμει σου.

Ἱεροῖς σε ἐν συμβόλοις, οἱ σεπτοὶ προσεκλήρυξαν, καὶ θεοὶ Προφῆται, ἔσεσθαι δοχεῖον Θεοῦνομα· σὲ τοῦ Θεοῦ διὰ σοῦ γὰρ ἐθεάσαντο, οἱ ἐν σκότει τὸ φῶς θεϊκῆς ἐπιγνώσεως.

Σὲ τὴν ἀσπιλον Παρθένον, ἐκ τῆς φύσεως εἴληψα, τῶν ἀνθρώπων ὥσπερ, ἀπαρχὴν ἀγίαν ὁ Κύριος· καὶ

τὸ ἡμέτερον ὄλον καθηγίλας, καὶ ἀνέτειλε φῶς θεϊκῆς ἐπιγνώσεως.

Τὰς αἰτήσεις τῶν πιστῶν σε, αἰτούμενοι Πανύμνητε, εὐμενῶς προσδέχου, καὶ τὸν νοὸν ἡμῶν φωταγωγῶσον· καὶ τοῦ Κυρίου τὸν νόμον πάντας διδάξον, καὶ καταύγασον φῶς θεϊκῆς ἐπιγνώσεως.

Ἡ δοθῆναι ἀπάντων, οὐ ὑπάρχεις Πανάμωμε, τῶν εἰς σὲ θαρρούντων, καὶ ὑμνολογούντων τὴν θεῖαν σου, λοχείαν πίστει καὶ πόθῳ δι' ἧς ἔλαχψα, τὸ οὐράνιον φῶς θεϊκῆς ἐπιγνώσεως.

Τοῦ Ἁγίου.

Εἰσακήκοα Κύριε.

Τῇ σαγῇ, τῆς ἀληθοῦς ἐμολογίας, ζωγράφας Ἀμβρόσιε, ὡς ἰχθύς δὲ τῆς ποίμνης σου, ἱερὸν ἀνάθημα, Θεῷ θυσίαν προσήγαγες.

Σὺ διέκοψας, κεφαλὰς τῶν ἐν ἐκστάσει αἰρετικῶν τὸ τῆς πίστεως κεφάλαιον, Χριστὸν ὀπλισάμενος, διὸ καὶ στέφος ἀνεπλήχθη σοι.

Ἱεράρχης, καὶ λειτουργὸς τῆς θείας ὡφθῆς οἰκονομίας, τῆς δόξης τῶν τοῦ Πνεύματος, χαρισμάτων γέγονας μυσταγωγὸς καὶ μύστης Ἀμβρόσιε.

Θεοτοκίον.

Σὲ τείχος ἐν πειρασμοῖς, καὶ θεῖαν σκέπην ἐν περιστάσει, Θεοῦνομαφευτε Παρθένε, καὶ λιμένα ἔχομεν, καὶ ἀσφαλὲς ψυχῶν ἱλαστήριον.

Ἄλλος τοῦ Ἁγίου.

Δι' ἀγάπῃν οἰκτιρισμὸν.

Ἱεράρχης ἀνεδείχθης χρισθεὶς τῷ μύρῳ, τῇ τῆς ἱερωσύνης, τελειῶν ἱερέας, πάσι τὴν σωτήριον, δωρούμενος κἀθαρσιν.

Συνετήρησας τὴν ποιμήνην ἐκ πάσης θλάβης, τῶν ἐναντίων μάκαρ, καὶ Ἀρείου τὴν πλάνην, πᾶσαν ἀπημάκρυσας, τῇ φέγγει τῶν λόγων σου.

Τῇ τοῦ Πνεύματος δυνάμει τεταχι-σμένος, τὰ πονηρὰ διώκεις, τῆς κακίας παμμάκαρ, πνεύματα μὴ φέροντα, τὴν σὴν ἐπιτίμησιν.

Θεοτοκίον.

Ο θελήματι τὰ πάντα δημιουργή-σας, δημιουργεῖται θέτων, ἐξ ἀγνῶν σου αἱμάτων, σῶζων τοὺς εἰδό-τας σε, ἀγνὴν Θεομήτορα.

Τῆς Θεοτόκου.

Ῥδὴ ε'. Ὁ εἰρμός.

«**Ε**ξέστη τὰ σύμπαντα, ἐπὶ τῇ
«θεῖᾳ δόξῃ σου· σὺ γὰρ ἀπειρό-
«γαμα Παρθένα, ἔσχες ἐν μήτρᾳ τὸν
«ἐπὶ πάντων Θεόν, καὶ τέτοκας ἄ-
«χρονον Υἱόν, πᾶσι τοῖς ὕμνοσί σε,
«σωτηρίαν βραβεύοντα.

Ως κλιμαξ οὐράνιος, ἐφάνης τῇ
προπάτορι, πάλαι Ἰακώβ δι' ἧς
οἱ νόες, πρὸς θεωρίαν Θεοῦ ἀνέρχον-
ται, καὶ ἄλιν κατέρχονται πρὸς γῆν,
πόθῃ προσκυνούντές σου, τὴν ἀπόρρη-
τον γέννησιν.

Η ράβδος ἐδήλωσεν, ἀνθήσασάν σε
Πάναγνε, ἄνθος τὸ εὐώδες καὶ
ὄφαιον· σὺ γὰρ ἀρρήτως Θεὸν ἐγέν-
νησας· ἐξ οὗ ἀφθαρτίζονται πιστοί,
πόθῃ προσκυνούντές σου, τὴν ἀπόρρη-
τον γέννησιν.

Εώρακε πάλαι σε, ὡς θεῖον τόμον
Ἀχραντε, ἐνθεος Προφήτης ἐν
ψ Λόγος, ἐγράφη ἐνδον Πατρός εἰς
κόσμου χαράν, καὶ ἔσωσε πάντας ὡς
Θεός, πίστει προσκυνούντάς σου, τὴν
ἀπόρρητον γέννησιν.

Ισχέαι οὐδέποτε, ἡ ἐρόταιος ὁ-
μνήσαι σε, γλῶσσα ἐπαξίως Θε-
στόκε· διό μοι δίδου τῇ προαιρέσει
σεμνῇ, δύναμιν ἰσόρροπον ὡς ἂν, πό-
θῃ ἀνυμνήσω σου, τὴν ἀπόρρητον
γέννησιν.

Τοῦ Ἁγίου.

Σὺ Κύριέ μου φῶς.

Σὺ θεὸς ποταμός, ἐγνωρίσθης τῇ
ποιμήνῃ σου, τὴν ἀρουραν καταρ-
δεύων, τῶν ψυχῶν ἱεράρχα, τοῖς θεῖ-
οις σου χαρίσμασι.

Εξέλαμψας ἡμῖν, τῶν σὸν λόγων
λαμπρότητα, σκεδάσας δὲ τὴν
ὀμίχλην, τῶν ἀθέων δογμάτων, ἱε-
ράρχα Ἀμβρόσιε.

Χεῖρα σοῖς πρὸς Θεόν, ἱκασίαις
μοι ἔκτεινον, ἐν θλίψεσι δογ-
θείας, ἐν δαινοῖς εὐχερείας, πανεύ-
φημε θεράπον Χριστοῦ.

Θεοτοκίον.

Σὲ ὄπλον ἀρραγές, κατ' ἐχθρῶν
προβαλλόμεθα, σὲ ἀγκυραν καὶ
ἐλπίδα, τῆς ἡμῶν σωτηρίας, Θεόνυμ-
φε κακητήμεθα.

Ἔτερος τοῦ Ἁγίου.

Ὁ αὐτός.

Νοὺν λάμποντα φωτί, τῇ ἀλλῇ
κτησάμενος, ἀπήστραψας ἱαμά-
των, καὶ θαυμάτων ἀκτίνας, Ἀμβρό-
σιε μακάριε.

Ανίγειρας αὐτόν, ἱερὸν καταγώ-
γιον, τοῦ Πνεύματος καταλύσας,
τοῖς νοοῖς τῶν εἰδώλων, Ἀμβρόσιε
θεόπνευστα.

Μεγίστοιον ἀρετῶν, φωταυγεῖα λαμ-
πόμενον, ἠδέσθησαν δασιλεῖς
σε, καὶ τὸν ὄρον τῆς γλώττης, τῆς
σῆς οὐ παρεσάλευσαν.

Θεοτοκίον.

Βουλῆματι τὸ πᾶν, ὁ σοφῶς ἐργαζόμενος, βουλόμενος ἀναπλάσαι, τοὺς ἀνθρώπους Παρθένα, τὴν σὴν γαστέρα ἦγκησεν.

Τῆς Θεοτόκου.

ᾠδὴ ς'. Ὁ εἰρμός.

• **Τ**ὴν θείαν ταύτην καὶ πάντιμον, τελοῦντες ἐορτὴν οἱ θεόφρονες, • τῆς Θεομήτορος· δεῦτε τὰς χεῖρας • κροτήσωμεν, τὸν ἐξ αὐτῆς τεχθέντα, • θεὸν δοξάζοντας.

Νόος μου πᾶσαν σκοτόμαιναν, ἀπέλασον καὶ δώρησαι ᾠδῶν, τῇ παναθλίᾳ μου, ψυχῇ ἀκτίνα τῆς χάριτος, σὺ γὰρ ἐλπίς ἀπάντων καὶ ἡ βοήθεια.

Επλήγην ᾠδῶν Δέσποινα, ρομφαίᾳ τῇ θειᾷ τοῦ ἀλάστορος, καὶ καταπέπτωκα, πτόμα θειόν, ἀλλὰ ζώωσον· σὺ γὰρ ἐλπίς ἀπάντων καὶ ἡ βοήθεια.

Ξενίζει πᾶσαν διάνοιαν, θαυμάσια τὰ σὰ Θεονύμφευτα, ὥσπερ ἐξέχεας, πλουσίως πᾶσι τοῖς δούλοις σου· σὺ γὰρ ἐλπίς ἀπάντων καὶ ἡ βοήθεια.

Λόν σου ᾠδῶν Δέσποινα, ἀνέρθωσον πεσόντα εἰς θάνατον, καταδουλώσεως· ἐχθρῶν ἀπίστων, ἀλλ' οἴκτειρον· σὺ γὰρ ἐλπίς ἀπάντων καὶ ἡ βοήθεια.

Τοῦ Ἁγίου.

Ἐβόησε προτυπῶν.

Τὴν αἰδύσον, τῶν Γραφῶν νοημάτων ἐξήντησας· καὶ τὸν πλούτον, τὸν ἐνθεον δογμάτων ἐπλούτησας, καὶ ἐξήρνας ποταμοὺς Ἱεράρχα Ἀμδρόσια.

Τῇ Τραπεζῇ, τοῦ Δεσπότη Χριστοῦ παριστάμενος, καὶ τῆς θείας,

εὐωχίας αὐτοῦ ἀξιούμενος, ἐκτενῶς μὴ παύσῃ, ἱλασμόν ἐξαίτων ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν.

Τὴν μάχιραν, τῶν τοῦ Πνεύματος λόγων σπασάμενος, τῶν ἀθέων, νοημάτων καθείλες τὰ ἐκφυλα, καὶ ἐρρίξωσας, θεοφόρε πιστῶς τὰ νοήματα.

Θεοτοκίον.

Τῷ τόκῳ σου, τῆς ἀρχαίας ἀράς ἀπηλλάγημεν, τὴν χαρὰν γάρ, ἐν γαστρὶ σου Παρθένα συνέλαβας· καὶ θεὸν τεκοῦσα, τῶν ἀνθρώπων τὴν φύσιν ἐθέωσας.

Ἄλλος τοῦ Ἁγίου.

Θύσω σοι μετὰ φωνῆς.

Ρώμη σου, εὐφηνεῖ τὰ σεπτὰ προτερήματα· φωτισθῆς ὡς ἀστὴρ, γάρ, πανταχοῦ θαυμάτων τῆς λαμπρότητας, Ἱεράρχα, ἐπαφθίνας πιστῶς θαυμαζόμενος.

Ορθρίσας, πρὸς Χριστὸν ταῖς ἐκείθεν λαμπρότησι, περιηγάσθης πλουσίως, καὶ φωτὸς ἐπλήσθης τοῦ θειοτάτου, καὶ φωτίζεις, τοὺς πιστῶς σε τιμῶντας ἐκάστοτε.

Σωμά σου, καὶ φυγὴν τῷ θεῷ καθεύρωντας, καὶ δεκτικὴν ἀπειργάσω, χαρισμάτων Πάτερ τὴν σὴν καρδίαν, ἀνενδότως, τῷ γλυκίῳ προσέχουσιν ἔρωτι.

Θεοτοκίον

Ιάσκι, τῆς ψυχῆς μου Παρθένα τὰ τραύματα, ἐπισκιάσει σου θεία, καὶ τὸν νοῦν μου λάμπρυνον σκοτισθέντα, ἀμειλίχα, καὶ κακίᾳ ἐχθροῦ πολέμητορος.

Κοντάκιον.

*Ηχος δ'. Ἐπεφάνης σήμερον.

Ε'ορτάζει σήμερον, ἡ οἰκουμένη, τὴν σὴν μνήμην πάνσοφε, ὡς Ἱεράρχην τοῦ Χριστοῦ, μεγαλοφώνως τιμῶσά σε· Πάτερ πατέρων, Ἀμβρόσιε ἐνδοξε.

*Ο Οἶκος.

Τὸν ἐκ κοιλίας ἡγιασμένον Ἱεράρχην Κυρίου, ἀνευφημήσωμεν νῦν τὸν τῆς χάριτος, πλάκας δεξιόμενον θείας δόξης, καὶ ἐν θαύμασι περιδότηον πᾶσι, καὶ ὡς θερμὸν καὶ αὐτόπτην τῆς θείας ἐλλάμψεως, ὡς τὸν πενήτειν προστάτην καὶ τὸν ἀμαρτανόντων ψυχαγωγόν· οὗτος γὰρ ὅσων τῷ θήματι τοῦ Χριστοῦ, Ἱεράρχης πιστὸς ἀναδεικνύεται· διὰ τοῦτο δοῦμεν αὐτῷ· Πάτερ πατέρων Ἀμβρόσιε ἐνδοξε.

Συναξάριον *).

Τῇ Ζ' τοῦ αὐτοῦ μηνός, μνήμη τοῦ ἐν Ἀγίοις Πατρὸς ἡμῶν Ἀμβροσίου Ἐπισκόπου Μεδιολάνων.

Τὸ ψαλτὸν Ἀμβρόσιος ἐκδὸς σαρ-
[κίον,

θείας μετέσχεν ἀμβροσίας ἀξίως.

Ἐβδόμη Ἀμβρόσιος ποτὶ ἀμβρο-
[τον ἤλυθεν οὐδας.

Α'μβρόσιος ὁ ἐν ἁγίοις πατὴρ ἡμῶν ἐγεννήθη κατὰ τὸ ἔτος τμ' (340) εἰς τὰ Μεδιολάννα τῆς Ἰταλίας, εἰς τὰ ὅποια καὶ διὰ τὰς πολλὰς τοῦ ἀρετὰς κατέστη ἐπίσκοπος καὶ ἀπὸ τῶν ὁποίων ὡς ἀσπὴρ φωτεινότητος κατηύγασεν ἅπασαν τὴν οἰκουμένην μετὰ τὸ φῶς τῆς διδασκαλίας τοῦ ἐκ-

πληρώσας εἰς ἑαυτὸν τὴν ἐντολὴν τοῦ Κυρίου τὴν λέγουσαν· «οὕτω λαμβάντω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσι τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς» (Ματθ. ε' 16).

Τοῦτο δὲ δὲν εἶπα μόνον πρὸς τοὺς Ἀποστόλους ὁ Κύριος, ἀλλὰ καὶ πρὸς πάντας τοὺς διαδόχους αὐτῶν ἀρχιερεῖς, οἱ ὅποιοι πρέπει νὰ λάμπουσιν ὡς τὸ φῶς κατὰ τὰς ἀρετὰς, ἵνα βλέποντες οἱ ἄνθρωποι τὴν χρηστομίμητον αὐτῶν πολιτείαν δοξάζωσι τὸν Θεόν. Ὅσοι δὲ ἀρχιερεῖς δὲν φυλάττουσι τὰς ἐντολὰς τοῦ Κυρίου, καὶ ἐγγράμματοι εἰσι καὶ διδάσκαλοι, οὐαὶ αὐτοῖς! ὅτι δὲν εἶναι ποιμένες, ἀλλὰ λύκοι ἀρπαγῆς προβατόσχημοι καὶ θέλουσι καταπατηθῇ ὡς ἄλλας ἀχρηστον καὶ ἀνωφελεῖς· «οὐ γὰρ οἱ ἄκροαταὶ τοῦ νόμου δικαιωθήσονται, ἀλλ' οἱ ποιηταὶ» καθὼς λέγει ὁ Ἰάκωβος. Καὶ ὁ Δεσπότης· «μήτηρ μου καὶ ἀδελφοί μου εἰσίν, οἱ ποιῶντες τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς μου». Καὶ «οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι, Κύριε, Κύριε, εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν μου, ἀλλ' ὁ διδάσκας καὶ ποιήσας μέγας κληθήσεται».

Ναὶ κατ' ἀλήθειαν· ὅστις Ἀρχιερεὺς διδάσκει τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ φυλάττει τὸν νόμον ἀπαρκασίλυτα, φέρων οὕτω τοὺς ἀμαρτήσαντας εἰς μετάνοιαν καὶ δεικνύων μὲ τὰ ἔργα μᾶλλον τὴν διδασκαλίαν ἢ μετὰ τοὺς λόγους, οὗτος θέλει λάβει παρὰ Κυρίου πλουσίαν τὰς ἀμειδᾶς τῶν πόνων αὐτοῦ ἐν ἡμέρᾳ ἀνταποδόσεως. Τοῦτο γινώσκοντες οἱ πρόφην ἀρχιερεῖς, ἐσπούδαζον νὰ φυλάττουν πᾶσας τὰς σπητήριους ἐντολὰς. Ἦσαν ταπεινοὶ καὶ πραᾶτοι, εἰρηνοποιοί, ἐ-

(*) Εἰς τὴν Α' Σεπτεμβρίου, ζῆται ἐν τῇ Μηναίῳ συναξάριον.

λαήμονες καὶ φιλόξενοι, ταπεινοὶ τῇ καρδίᾳ, ἐγκρατεῖς πολλὰ καὶ σώφρονες. Δὲν ἐφοδεύοντο βασιλεῖς καὶ δυνάσταις, οὔτε ἡσυχόνοντο ἄρχοντας, ἀλλ' ἤλεγχον παρρησίᾳ τοὺς παραβάτας καὶ αὐστηρῶς αὐτοὺς ἐκάνονον καὶ ἐξόχως ὁ νῦν εἰς εὐφημίαν προκείμενος καὶ κατὰ χρέος παρ' ἡμῶν πανηγυριζόμενος, ὁ τῆς ἀμβροσίας ἐπώνυμος, τὸ τῆς Ἰταλίας ἀγλάισμα, ὁ ἐραστὴς τῆς σοφίας καὶ ζηλωτὴς τοῦ Προδρόμου καὶ Ἡλιοῦ τοῦ παμμάκαρος. Τοῦτου τὸν εἶον ἐρχομαι σήμερον πρὸς ὑμᾶς νὰ διηγηθῶ καὶ προσέχετε ἐπιμελῶς νὰ θαυμάσητε οὐ μόνον τοῦ ἀρχιερέως τὴν ζῆλον, ἀλλὰ πολλῶ μᾶλλον τοῦ αἰοδήμου βασιλέως τὴν ἄκραν ταπεινότητα καὶ θερμότην ματάνοιαν.

Οὗτος ὁ μακάριος τῆς ἡδυτάτης ἀμβροσίας ἀξίως ἐπώνυμος, ἐγεννήθη, ὡς εἶπομεν, εἰς τὴν μεγαλοπόλιν Μεδιόλανα, τὴν ἐξακουστὴν καὶ περίφημον, ἀπὸ γονεῖς εὐσεβεῖς καὶ εὐγενεστάτους. Ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἦτο ἐπαρχος εἰς τὴν Γαλλίαν, Ἀμβρόσιος καὶ αὐτὸς ὀνομαζόμενος. Μετὰ τὴν τελευτὴν τῶν γονέων του ἔμεινεν ὁ Ἀμβρόσιος μὲ μίαν ἀδελφὴν μεγαλυτέραν ἀπ' αὐτόν, τὴν ὁποίαν ἐλπίων ὁ νέος μίαν φορὰν νὰ ἀσπάζηται τὴν χεῖρα ἐνὸς ἐπισκόπου, τῆς ἔδωκε καὶ αὐτὸς τὴν δεξιάν, λέγων· «ἐφίλησον καὶ ταύτην, διότι καὶ ἐγὼ μέλλει νὰ γίνω ἐπίσκοπος». Ἡ δὲ μὴ κατανοήσασα τὴν πρόρρησιν τοῦ παιδός, τὸν ἐπέπληξεν· ἀλλ' ὕστερον, ὅταν ἐτελειώθη ἡ προφητεία του, ἐθαύμασεν ἡ ἀδελφὴ του, ἐφύλαξε δὲ καὶ αὕτη ἡ μακαρία ἕως τέλους παρθενίαν καὶ ἄκραν ἀρετὰς, μιμουμένη τὴν Ἁγίον.

Ὅταν δὲ ὁ Ἁγίος ἐφθασεν εἰς ἡ-

λικίαν νόμιμον, ἤξευρε πολλὰς ἐπιστήμας, ἐξαιρέτως δὲ τὴν ρητορικὴν. Ὅθεν ὅλοι τὸν ἐθαύμαζον, διότι ἔμαθεν εἰς ὀλίγον καιρὸν τόσα γράμματα καὶ τὸν ἐψήφισαν Ἀδοκᾶτον, ἦτοι ρήτορα, δηλαδὴ δικηγόρον, ὅστις ὑπερήσπιζε τὰς διαφορὰς τῶν κρινόμενων εἰς τὸ παλάτιον καὶ τοσοῦτον ἐπιμελῶς καὶ μὲ τοσαύτην εὐγλωττίαν καὶ σύνεσιν ἐρρητόρευεν, ὥστε δὲν ἦτο ἄλλος ὁμοίος του καὶ μάλιστα εἰς τὴν δικαιοσύνην καὶ ἀλήθειαν καὶ τὰς ἄλλας ἀρετὰς, μὲ τὰς ὁποίας ἦτο ἐστολισμένος καὶ ἐθαλλεν. Ὅθεν ὁ βασιλεὺς Οὐαλεντιανός, ὅστις ἐξουσίαζε τότε τὴν Εὐρώπην, ἦτοι τὴν Ρώμην καὶ ὅλα τὰ ἐσπερία μέρη, τὸν ἔκαμιν ἡγεμόνα νὰ ὀρίζη δι· μόνον τὰ Μεδιόλανα, ἀλλὰ καὶ πᾶσαν τὴν Ἰταλίαν. Ὅταν τὸν ἐψήφισεν ὁ βασιλεὺς ἡγεμόνα, τοῦ λέγει ὁ Πρόεδρος ὁ ἐπίτροπος τοῦ βασιλέως· «Ἀμβρόσιε, λάβε τὴν ἀξίαν, τὴν ὁποίαν σοὺ ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς καὶ κυβέρνα τὸν λαὸν δι· ὡς κριτὴς, ἀλλ' ὡς ἐπίσκοπος». Ταῦτα εἶπεν ὁ Πρόεδρος μὲ ἄλλην γνώμην, ἦτοι νὰ μὴ εἶναι πολὺ αὐστηρὸς εἰς τὰς κρίσεις, καὶ παιδεύῃ σκληρὰ τοὺς πταίνοντας, ἀλλ' ὡς ποιμὴν νὰ τοὺς ἐλεημονῇ ὅσον δύναται. Ἀλλὰ καὶ οὗτος ὁ λόγος ἦτο πρόρρησις περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡγεμονίας, εἰς τὴν ὁποίαν ἔμελλε μετὰ καιρὸν νὰ ἀναδειχθῇ ὁ Ἁγίος. Ἐκυβέρνα λοιπὸν τὸ ὁφίκιον αὐτοῦ μὲ τόσῃν γνώσει καὶ διάκρισιν, ὥστε ὁλος ὁ λαὸς τὸν ἡνυχαρίσκει τὰ μέγιστα.

Κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν ἀπέθανεν ὁ βασιλεὺς τῆς Ἀνατολῆς Ἰουδιανός, ὁ δὲ Οὐαλεντιανὸς ἔφερεν ἀπὸ τὴν Παννούαν τὸν γνήσιον αὐτοῦ ἀδελφόν

Οὐάλεντα καὶ τοῦ ἔδωκε τὴν κυβέρ-
νησιν ὅλης τῆς Ἀνατολῆς, ἦτοι νὰ ἐ-
ρίξῃ τὸ Βυζάντιον, τὴν Θράκην, τὴν
Αἴγυπτον καὶ ἔλα τὰ μέρει τῆς Ἑλ-
λάδος. Ὁ δὲ Οὐαλεντιανὸς παρέμει-
νεν εἰς τὴν Δύσιν, ὡς εἶπομεν ἀνω-
θεν, καὶ ἐκήρυττε πανταχοῦ τὴν εὐ-
σεβείαν, ἐξορίζων ὅσον ἡδύνατο τὴν
αἵρεσιν τοῦ Ἀρείου, εἰς τὴν ὁποίαν
ἦτο θεοβουσιμὸς καὶ ὁ τότε ἀρχιε-
ρεὺς τῶν Μεδιολάνων, Αὐξέντιος τὸ
ὄνομα· ὅθεν ὁ Κύριος ἔκοψε τὴν ζωὴν
του καὶ κακῶς ἐταπείνωσε. Τότε ὁ
εὐσεβέστατος βασιλεὺς προσκαλεσά-
μενος τοὺς ἐπισκόπους ὅλους τῆς Ἰ-
ταλίας, εἶπεν αὐτοῖς· «γνωρίζετε κα-
λῶς, πατέρες σεβασμιώτατοι, καθὼ ἀ-
νατεθραμμένοι μὲ θεῖα καὶ ἱερὰ μα-
θήματα, ὅποιος πρέπει νὰ εἶναι ὁ ἔ-
χων ἀρχιερωσύνης ἀξίωμα, ἦτοι ὄχι
μόνον μὲ λόγον, ἀλλὰ καὶ μὲ πολι-
τείαν ἐνάρετον νὰ διορθῶνῃ τὸ ποί-
μνιον, νὰ τοὺς ὁδηγῇ πρὸς νομὴν σω-
τήριον καὶ νὰ ἔχῃ μαρτυρίαν τῆς δι-
δασκαλίας τὴν πολιτείαν του. Τοιοῦ-
τον λοιπὸν ἀνθρῶπον ἐκλέξατε διὰ τὸν
ἐπισκοπικὸν θρόνον, ἵνα καὶ ἡμεῖς,
οἵτινες κυβερνοῦμεν τὴν βασιλείαν, ὑ-
ποκλίνωμεν εἰς αὐτὸν μετὰ προθυμίας
τὰς κεφαλὰς μας καὶ δεχόμεθα τοὺς
ἐλέγχους αὐτοῦ ὡς ἱατρικὴν θεραπεί-
αν, διότι ὡς ἄνθρωποι καὶ ἡμεῖς ἀνά-
γκη εἶναι ποτὲ νὰ σφάλλωμεν».

Ταῦτα λέγοντος τοῦ εὐσεβοῦς βασι-
λέως, ἡ Σύνοδος ὅλη παρεκάλεσαν
αὐτὸν νὰ ψηφίσῃ αὐτοῖς Ἀρχιερέα,
ὡς σοφὸς ὅπου ἦτο καὶ εὐσεβέστατος.
Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο· «τοῦτο τὸ ἐπιχει-
ρημα εἶναι ἔξω τῆς ἡμετέρας δυνάμε-
ως, διότι σεῖς εἰσθε ἡξιωμένοι θείας
χάριτος, καθότι ἐδέχθητε τὴν ἀκτίνα
ἐκείνην τοῦ παναγίου Πνεύματος καὶ

διὰ τοῦτο θέλετε κάμει τὴν ψῆφον
καλλιτέραν». Οὕτω λοιπὸν οἱ μὲν ἀρ-
χιερεῖς ἐξεληθόντες ἀπὸ τὰ βασιλεία
διελογίζοντο περὶ τοῦ ἐκλεκτέου. Οἱ
δὲ λαϊκοί, οἵτινες κατόικουν τὰ Μα-
διόλανα, ἐφιλονείκουν μεταξὺ των, οἱ
Ἀρειανοὶ τε καὶ οἱ Ὀρθόδοξοι, θέ-
λων ἕκαστος νὰ ψηφίσῃ τὸν ἐκαίνου
ὁμόφρονα. Ὁ δὲ θεὸς καὶ θαυμαστός
Ἀμβρόσιος, διαλάμπων τὸν καιρὸν ἐ-
καίνον μὲ τὰς καλὰς του ἀρετὰς, ἀ-
μέμπτως καὶ εὐσεβῶς πολιτευόμενος
καὶ πεπαιδευμένος τὸν τε θεῖον καὶ
πολιτικὸν νόμον, ἔκρινε τὰς ὑποθέσεις
ἐκάστου ὀρθὰ τε καὶ δίκαια, καὶ κα-
θολικὰ ἦτο ἀκριβὲς ἐλεγχος πάσης
κακῆς πράξεως καὶ στάθμη τῆς δια-
κρίσεως καίτοι ἦτο ἀμέτοχος τοῦ
θείου Βαπτίσματος, διότι τὸν καιρὸν
ἐκαίνον δὲν ἐβαπτίζοντο, ἕως νὰ φθά-
σουν εἰς τὴν τοῦ Χριστοῦ ἡλικίαν.

Ἀκούσας λοιπὸν τὴν στάσιν τοῦ
λαοῦ καὶ τὴν φιλονικίαν καὶ φοβηθεὶς
μήπως καὶ γίνῃ τις νεωτερισμός, ἐρ-
χεται εἰς τὰ Μεδιόλανα ταχέως καὶ
μὲ τὴν πολλὴν αὐτοῦ γνώσιν ἔπαυσε
τὰ σκάνδαλα, λέγων πρὸς τὸν λαόν,
ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ γίνῃ ὁ Ἀρχιερεὺς
μὲ στάσιν καὶ σύγχυσιν, ἀλλὰ νὰ προ-
κρίνουν τὸν ἐναρετώτερον ὄλων, διὰ
νὰ εἶναι ἄγιος νὰ ποιμάνῃ τὰ λογικὰ
θρέμματα. Οἱ δὲ ταῦτα καὶ ἕτερα
πλείονα ἀκούσαντες παρ' αὐτοῦ ψυ-
χοσωτήρια λόγια, ἀπεκρίθησαν, φοι-
τισθέντες ἐκ θεοῦ Πνεύματος, ὅτι οὐ-
δαὶς ἄλλος ἦτο ἀξιώτερος αὐτοῦ διὰ
νὰ γίνῃ Ἐπίσκοπος. Ὅθεν ὅλοι των
ἐδόξαν πρὸς τὸν βασιλέα, ὅτι τὸν
Ἀμβρόσιον ἤθελον δι' ὁδηγὸν καὶ
ποιμένα των. Εὐθὺς δὲ ὁ βασιλεὺς ἰ-
δὼν τὸν σοφώτατον καὶ ἀξιέπαινον
τοῦτον ἄνδρα καὶ γνωρίζων ὅτι οὗτος

ήτο ζυγός και στάθμη δικαιοσύνης αμίμητος, προσέταξε να τον βαπτίσουν και να τον χειροτονήσουν. 'Ο δὲ Ἀμβρόσιος, ταῦτα ἀκούσας, ἀνεχώρησε, προφασιζόμενος ὅτι δὲν ἦτο ἄξιος τῆς αὐτῆς ἐπιχειρήσεως και διὰ τὴν μὴ τοῦ δάσουν περὶ τούτου ἄλλην ἐνόηλῃσιν, ἐξῆλθε τὸ ἐσπέρας τῆς πόλεως μὲ σκοπὸν νὰ ὑπάγῃ εἰς ἄλλην χώραν νὰ κρυφθῇ διὰ τὴν μὴ τὸν εὐρίσκωσι και τὸν πειράζωσιν.

'Ο Κύριος ὁμοίως ὅστις ἤθελε νὰ τεθῇ ὁ λύχνος ἐπὶ τὴν λυχνίαν και νὰ φωτίζῃ τοὺς ἐν σκότει καθεύδοντας, τί φκονόμησεν; Περιπατῶν ὁ Ἅγιος ὅλην τὴν νύκτα (ἦτο δὲ τότε ἡ πρώτη τοῦ Δεκεμβρίου) εὐρέθη πάλιν τὴν πρωΐαν, ὡ τοῦ θαύματος! ἔξωθεν τῶν τειχῶν τῆς πόλεως τῶν Μεδιολάνων. Οἱ δὲ εὐλαβέστεροι τῶν χριστιανῶν, ὅσοι ἐξῆλθον κατόπιν αὐτοῦ εἰς ἀναζήτησίν του, εὐρόντες αὐτόν, τὸν ἀπήγαγον διαίως εἰς τὴν Μητροπόλιν και ἀνέφερον τὸ γεγονός εἰς τὸν βασιλέα, θεόμενοι τούτου νὰ τὸν ψηφίσῃ διὰ γράμματος και νὰ τὸν παρακαλέσῃ νὰ μὴ παρακούσῃ, ἀλλὰ νὰ δεχθῇ τὴν ἀξίαν. 'Ο δὲ βασιλεὺς χαρεῖς διὰ τὴν εὑρεσιν τοῦ Ἀμβροσίου ἀλλὰ και διότι τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ὁποίους αὐτὸς ἐψήφισεν εἰς ἡγεμονίαν, ἐκρινεν ὁ λαὸς ἀξιούς τῆς Μητροπόλεως, ἔγραψεν εὐθὺς μετὰ πάσης χαρᾶς τὴν ψήφον, προστάσων νὰ τὸν τελειώσουν τὸ ταχύτερον. Γνωρίσας δὲ και ὁ Ἅγιος, ὅτι ἦτο Θεοῦ θέλημα, ἔσπερε και βαπτισθεὶς και χειροτονηθεὶς κατὰ τάξιν, ἔλαβε τὴν ἀρχιερατικὴν χάριν τῇ 7ῃ Δεκεμβρίου ἐν ἔτει 374. Ἦτο δὲ παρὼν εἰς ταῦτα ὅλα ὁ βασιλεὺς και ἀφοῦ τὸν ἐκάθισεν εἰς τὸν μέγιστον θρόνον τῆς

Μητροπόλεως, ἐποίησε τὴν δέξιν και εὐχαριστίαν ταύτην πρὸς Κύριον λέγων· «Εὐλογημένον και δεδοξαμένον τὸ ὄνομά σου, Δέσποτα Παντοκράτωρ Σωτὴρ ἡμῶν, ὅτι εἰς τὸν θεῖον τοῦτον ἄνδρα ἐγὼ μὲν ἐνεχείρισκα σῶματα ἀνθρώπων, σὺ δὲ ψυχὰς εἰς κυβέρνησιν και ἀπέδειξας δικαίας τὰς ψήφους μου».

Μετ' ὀλίγας ἡμέρας συνομιλῶν ὁ Ἅγιος μετὰ τοῦ βασιλέως, τὸν ἐμέμφθη μὲ πολλὴν παρρησίαν και τὸν κατέκρινεν αὐστηρῶς, διότι τινὲς τῶν ἀρχόντων του δὲν ἐπραττον καλῶς εἰς τινα πράγματα. 'Ο δὲ βασιλεὺς δὲν ἐσκandalίσθη ποσὺς εἰς τοιοῦτον ἔλαγγον, ἀλλὰ μᾶλλον ἐπήνεσε τὸν Ἅγιον, ὡς ζῆλωτὴν τῆς εὐσεβείας και τῆς ἀμαρτίας κατήγορον, λέγων· «ἐγὼ μὲν πρὸ πολλοῦ ἐγνώρισκα τὸν ἄνθεον ζῆλον σου, ὅθεν και σύμφηρος εἰς τὴν χειροτονίαν σου γέγονα. Ἰάτρως λοιπὸν, ὡς ὁ θεὸς Νόμος ὀρίζει, τὰ τῶν ψυχῶν ἡμῶν ἀμαρτήματα». Οὕτω λοιπὸν καλῶς και ἐρθεόδοξως κυβερνήσας τὸ βασίλειον ὁ εὐσεβέστατος Οὐαλεντιανὸς ἔτη δεκαοκτὼ ἀπῆλθε πρὸς Κύριον, ἀφήσας διαδόχους τοὺς παῖδας αὐτοῦ Γρατιανὸν και Οὐαλεντιανὸν τὸν νέον. 'Ο δὲ ἀδελφὸς αὐτοῦ Οὐάλης, ὅστις ἐβασίλευεν εἰς τὸ Ἀνατολικὸν μέρος, ἦτο Ἀρειανός. Ἐκστρατεύσας δὲ ποτὲ κατὰ τῶν Τατάρων ἐνίκηθη ὑπ' αὐτῶν και φεύγων ἐκρύβη εἰς ἀχυρῶνα, εἰς τὸν ὁποῖον και κατακρούθη ὑπὸ τοῦ ἀναφθάντος πυρός, οὕτω δὲ ἐμεινεν ὅλη ἡ βασιλεία τῶν Ρωμαίων εἰς τὸν Γρατιανόν, ἐπειδὴ ὁ Οὐάλης δὲν ἔκαμε τέκνον. Ὡν δὲ και οὗτος εὐσεβὴς ὡς ὁ πατήρ αὐτοῦ, ἔγραψε πρόσταγμα πανταχοῦ και ἀνεκάλεσεν ὁ

λους τοὺς ἀρχιερεῖς, οὓς ὁ Οὐάλης ὁ
θεῖος τοῦ ἐξώρισε διὰ τὴν εὐσεβείαν.
Μαθὼν δὲ ὅτι ἡ Θράκη ἐληνηλατή-
θη ἀπὸ τοῦς βαρβάρους, τοὺς φονεύ-
σαντας τὸν Οὐάλεντα, ἀφῆκε τὴν Ἰ-
ταλίαν καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν Πανω-
νίαν.

Κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ἦτο καὶ ὁ
μέγας Θεοδόσιος, ἐνομαστότατος ἀπὸ
τὴν τῶν προγόνων αὐτοῦ περιφάνειαν
καὶ ἀπὸ τὴν πολλὴν τοῦ ἀνδρείαν καὶ
γενναιότητα, ὅστις ἦτο εἰς τὴν Ἰσπα-
νίαν, διότι ἐκεῖ ἐγεννήθη καὶ ἀνατρέ-
φη καὶ πολλοὶ ἄρχοντες τὸν ἐφθόουν
διὰ τὰς ἀνδραγαθίας του· ὅθεν ἦτο
περίλυπος. Ὁ δὲ βασιλεὺς Γρατιανὸς
ἔστειλε καὶ τὸν ἔλαθεν εἰς βοηθίαν
καὶ τὸν ἐχειροτόνησεν ἀρχιστράτη-
γον εἰς ὅλον τοῦ τὸν στόλον καὶ τὸν
ἔστειλε κατὰ τῶν βαρβάρων εἰς πόλε-
μον, ὅστις μὲ τὸ ἄμαχον ὅπλον τοῦ
Σταυροῦ καὶ μὲ τὴν Ὁρθοδοξίαν κα-
θολικισμένους ἐνίκησε τοὺς ἐχθρούς
του καὶ τσαυτὴν καταστροφὴν τοῦς
κατήνευγε, Θεοῦ βοηθοῦντος, ὥστε
ἐθαύμασαν ἅπαντες. Ἐχάρη λοιπὸν ὁ
Γρατιανὸς εἰς ταύτην τὴν νίκην καὶ
εὐθὺς ἔστειψε βασιλεῖα τὸν Θεοδόσιον
καὶ ἐκεῖνον μὲν ἀφῆκεν εἰς τὴν Ἀ-
νατολὴν, αὐτὸς δὲ ἀπῆλθεν εἰς Ἰτα-
λίαν καὶ ἀμφότεροι ἐσπούδαζον νὰ ἀ-
φανίσουν τοὺς Ἀρειανούς καὶ μάλι-
στα ὁ Θεοδόσιος, διότι εἰς τὴν Ἀνα-
τολὴν ἦσαν πολλοὶ ἐξ αἰτίας τοῦ
Οὐάλεντος. Μετὰ δὲ καιρὸν ἀπέθα-
νεν ὁ Γρατιανὸς ἀπὸ ἐπιβουλᾶς κα-
κῶν ἀνθρώπων, ἀφῆκας τέκνα καὶ ἀ-
δελφὸν τινα νέον ὁμάνυμον τοῦ πα-
τρὸς αὐτοῦ, τὸν ὁποῖον ἔκαμε τῆς βα-
σιλείας διάδοχον. Μάξιμος δὲ τις,
καταφρονῶν τὴν ἡλικίαν τοῦ νέου
Οὐαλεντιανοῦ, ἤρπασε τυραννικῶς τὴν

τῆς Δύσεως κυβέρνησιν. Ἡ δὲ Ἰου-
στίνα, γυνὴ μὲν τοῦ μεγάλου Οὐα-
λεντιανοῦ, τοῦ δὲ νέου μήτηρ, ἦτο
Ἀρειανή· καὶ ἔως μὲν ἔζη ὁ σύζυγός
της, ἐκρυπτε τὴν αἵρεσιν, τότε δὲ
ἐφανέρωσε καὶ νουθετοῦσα πολλάκις
τὸν ἀπονήρευτον υἱὸν της, τὸν ἐπλά-
νησε καὶ πιστεύσας αὐτῆς ἀρειανί-
ζεν.

Ὁ δὲ μέγας Ἀμβρόσιος, ἀπὸ ἑ-
λαβε τὴν χειροτονίαν, διήρχετο πο-
λιταίαν ἱσαγγελον, ἐνήστευεν ὅλην
τὴν ἐβδομάδα καὶ μόνον τὸ Σάββατον
καὶ τὴν Κυριακὴν ἐτρωγε καὶ ἔδιδεν
ἐλεημοσύνας πολλὰς εἰς τοὺς φυλακι-
σμένους καὶ ἄλλους πένητας. Ὅλον
τὸν πλοῦτον, ἐν ἐκκληρονόμησεν ἀπὸ
τοῦς γονεῖς του καὶ ἀπὸ τὴν Μητρό-
πολιν, δίδειναι εἰς πτωχοὺς καὶ ἀπό-
ρους διὰ τὸν Κύριον, τὰ δὲ ἀκίνητα
πράγματα τοῦ πατρὸς του, ἦτοι ἀ-
γροὺς, ἀμπελῶνας καὶ ἄλλα ὅμοια, ἀ-
φιέρωσεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, μὲ τὴν
ἐντολὴν νὰ δίδουν οἱ κληρικοὶ εἰς τὴν
ἀδελφὴν του τὴν ἐσδοαίαν αὐτῶν καθ'
ὅλην της τὴν ζωὴν διὰ συντήρησίν
της, μετὰ δὲ τὸν θάνατόν της νὰ μέ-
νουν ταπεινὸς εἰς τὴν Μητρόπολιν. Δι'
ἑαυτὸν δὲ οὐδὲν ἐκράτησεν, ἀλλ' ἔλα-
γεν, ὅτι, καθὼς ὁ Ποιητὴς καὶ Δε-
σπότης μου, πλοῦσιος ὢν, ἐκουσίως ἐ-
πτώχευσε καὶ γυμνὸς προσηλώθη εἰς
τὸν Σταυρόν, οὕτω πρέπει καὶ πάντες
οἱ δοῦλοί του νὰ τὸν μιμηθοῦν, ἀκο-
λουθοῦντες αὐτῷ γεγυμνωμένοι πάσης
σαρκικῆς προσπάθειας καὶ σχέσεως.
Ἦτο δὲ τόσοσιν συμπαθητικὸς ὁ αἰέ-
μνηστος, ὥστε ὅταν τοῦ ἐξωμολογητῆ
τις τινὰ ἁμαρτίαν θανάσιμον, ἔκλαιε
τόσπον, ὥστε ἔκαμνε τὸν ἐξωμολογού-
μενον καὶ ἐδάκρυζεν. Ὅταν δὲ ᾔθα-
λαν ἀκούσαι, ὅτι ἐπραξέ τις ἀνόμημά

τι καὶ δὲν ἤρχετο εἰς μετάνοιαν, ἐποίει καὶ ἄλλο τρόπον καὶ μέθοδον, ἑτι δὲ καὶ προσήύχετο δι' ἐκείνον, ἕως νὰ τὸν φέρῃ εἰς τὴν ἐξομολόγησιν· καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν, ὁ Ἀμβρόσιος ἦτο πασῶν τῶν ἀρετῶν δοξαῖον καὶ θησαυροφυλάκιον, ἐξόχως δὲ ἤλεγχε τοὺς αἰρετικούς καὶ ὅσοι ἐξ αὐτῶν παρέμενον ἀμετανόητοι τοὺς εἰδῶκε.

Ἀκούσας δὲ ὁ Ἅγιος, ὅτι ὁ νέος βασιλεὺς ἀπατηθεὶς ὑπὸ τῆς μητρὸς τοῦ ἀρειανίζεαι, ἐσπούδαζε νὰ λυτρώσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπὸ τὸν θάνατον καὶ νοθετῶν αὐτὸν καθ' ἐκάστην, τοῦ ἐνεθάρμυζε τὴν εὐσέβειαν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ τὸν ἐδίδασκε τὴν διαφοράν, τὴν ὁποίαν ἔχουν ἀπὸ τοὺς Ἀρειανοὺς οἱ Ὀρθόδοξοι. Ὁ δὲ βασιλεὺς καθὼς νέος καὶ ἀπερίσκεπτος, ἐπίστευε μᾶλλον τῆς μητρὸς ἢ τοῦ Ἀγίου τὰ λόγια· ὤθεν καὶ θυμωθεὶς κατ' αὐτοῦ τὸν εἰδῶκεν ἔξω τῆς ἐκκλησίας. Ὁ δὲ Ἅγιος ἀπεκρίνατο· «ἐγὼ μὲν θεληματικῶς δὲν ἐξέρχομαι τῆς μάνδρας τὴν ὁποίαν μοὶ ἐνεπιστεύθη ὁ Κύριος, ἐγκαταλείπων οὕτω καὶ προδίδων τὰ λογικὰ πρόβατα, ἵστω καὶ ἂν πρόκειται νὰ χύσω τὸ αἷμα μου· ἐὰν δὲ εἰς σὲ φαίνεται εὐλογον, θάλας εἰς τὸν λαὸν μου τὴν μάχαιραν, ὅτι μετὰ χαρᾶς ἀποδέχομαι τὴν σφαγὴν δι' ἀγάπην τοῦ Δεσπότη μου». Ταῦτα μαθὼν μετὰ καιρὸν ὁ Μάξιμος γράφει εἰς τὸν Βασιλέα νὰ μὴ πειράξῃ τὴν Ἐκκλησίαν, ὥστε νὰ προδώσῃ τὴν πατρικὴν εὐσέβειαν, διότι ἄλλως θὰ ἔλθῃ κατ' αὐτοῦ νὰ τὸν πολεμήσῃ. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ βασιλεὺς δὲν κατεπαίσθη, ἤλθε πράγματι κατ' αὐτοῦ ὁ Μάξιμος μὲ πολὺ στράτευμα καὶ κατέλαβε τὰ Μακεδόνικα. Ὁ δὲ βασιλεὺς μὴ ἔχων τὴν

δύναμιν νὰ ἀντιπαθῇ ἐφοδῆθη καὶ ἐφυγεν εἰς τὸν Αἰλῶνα.

Μαθὼν ταῦτα ὁ βασιλεὺς Θεοδοσίος, ἔγραψεν εἰς τὸν Οὐαλεντιανόν, ὅτι ἐπειδὴ προῦθεκε τὴν εὐσέβειαν, τὸν ἐγκατέλειψεν ὁ Θεός, τὸν δὲ τύραννον ἐδοθήθησεν, ὥς ὑπὲρ τῆς ἀληθείας ἀντιμαχόμενον καὶ τὸν εἰδῶκεν ἀπὸ τὸν θρόνον του. Ταῦτα γράψας ὁ εὐσεβεὴς καὶ γνωστὸς Θεοδοσίος, ἤλθεν εἰς δοθήθειαν αὐτοῦ, ἀφήσας (διὰ νὰ κάμῃ δικαιοσύνην) τὴν βασιλείαν του ἔρημον καὶ διὰ νὰ ἐπιστρέψῃ τὸν βασιλεῖα πρὸς τὴν εὐσέβειαν, ὅπου καὶ ἐγένετο· καὶ πρῶτον μὲν τὸν ἐλύτρωσε τῆς μητρικῆς πλάνης καὶ πρὸς τὴν πατρικὴν ἀλήθειαν ἐχειραγώγησεν· ἔπειτα κηρύττει πόλεμον ἰσχυρὸν κατὰ τοῦ Μαξίμου καὶ φονεύσας αὐτὸν ὡς τύραννον, χωρὶς νὰ κάμῃ αἱματοχυσίαν εἰς τὸν λαόν, ἔβαλε πάλιν εἰς τὸν θρόνον τὸν Οὐαλεντιανόν. Καὶ ταῦτα μὲν ἐπραξεν ὁ πιστότατος βασιλεὺς, διὰ νὰ φυλάξῃ τὰς συνθήκας τὰς ὁποίας ἔδωκεν εἰς τὸν Γρατιανόν, ὅταν τὸν ἔκαμε βασιλεῖα, τὸν ὁποῖον ὁ ρηθεὶς Μάξιμος ἀδίκως ἐφόνευσεν. Εἶχε δὲ καὶ ἄλλας ἀρετὰς μεγάλας οὗτος ὁ χριστομίμητος βασιλεὺς, τὰς ὁποίας, ἐὰν ἀφήσω ἀγράφους, σὰς δίδω ζημίαν. Λοιπὸν προσέχετε, νὰ λάβετε μεγάλην ὠφέλειαν.

Ἡ Θεσσαλονίκη εἶναι πόλις μεγάλη καὶ πολυάνθρωπος, ἐκυρίευε δὲ τότε τὴν Θεσσαλίαν, τὴν Ἀχαΐαν καὶ ἄλλους τόπους. Εἰς ταύτην ἐγίνα μάχη τις ἐμφύλιος (διὰ τινὰ αἰτίαν, τὴν ὁποίαν δὲν γράφω διὰ βραχύτητα), ἐφονεύθησαν δὲ τινες ἀρχόντες ἀδίκως. Ταῦτα μαθὼν ὁ Θεοδοσίος ἐθυμώθη καὶ προστάσσει τοὺς στρατιώτας του

νά φονεύσουν περί τὰς δύο χιλιάδας Θεσσαλονικεῖς. Οἱ στρατιῶται ὁμοῦς ἀπέκτειναν ἑπτὰ χιλιάδας, μεταξὺ δὲ τῶν ὑπευθύνων ἐφονεύθησαν καὶ ἀναβύθονοι, διὰ τὸ ὅποιον λέγουσι ὅτι δὲν ἐσκέφθη τὸ πρῶγμα καλῶς ὁ βασιλεὺς, ἀλλὰ νικηθεὶς ὑπὸ τοῦ θυμοῦ ὡς ἄνθρωπος ἡμαρτε. Μαθὼν δὲ ταύτην τὴν γέμουσαν δάκρυα συμφορὰν ὁ μέγας Ἀμβρόσιος ἐλυπήθη πολὺ καὶ ἔκλαυσεν.

Μαθ' ἡμέρας δέ τινος ἔτυχε καὶ ἐπῆγαν ὁ Θεοδόσιος εἰς τὰ Μεδιόλανα καὶ θέλων νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν ναὸν διὰ νὰ ἀκούσῃ τὴν λειτουργίαν κατὰ τὴν συνήθειαν, ἐπρόλαβε μακρόθεν ὁ Ἅγιος καὶ δὲν τὸν ἀφῆκε νὰ εἰσέλθῃ καὶ εἰς τὸν ναὸν, ἀλλ' εἶπεν αὐτῷ· «Τάχα δὲν ἠξεύρεις τὴν μεγάλην ἐκείνην μισαιφονίαν τὴν ὁποίαν ἐτέλεσας; ἢ ἀξία τῆς βασιλείας δὲν ἀφήνεις νὰ γνωρίσῃς τὴν ἁμαρτίαν σου; πρέπει νὰ ἐνθυμήσῃς πάντοτε, ὅτι ὅλοι μας ἔχομεν κοινὴν τὴν φύσιν καὶ ἕνα προπάτορα, πλούσιοι καὶ πένητες ἀπὸ ἓν χῶμα ἐπλάσθημεν καὶ πάλιν εἰς αὐτὸ ἐπιστρέφομεν, ἕως τῆς κοινῆς ἀναστάσεως. Μὴ νομίζῃς, ὅτι ἐπειδὴ φορεῖς τὴν ἀλουργίδα καὶ τὸ διαδήμα δὲν ἀποδνήσκεις καὶ οὐ μεταύριον, νὰ γίνῃς σκυλῆκων ὄρωμα καὶ κόνις ἀχρηστος. Εἰς εἶναι ὁ Βασιλεὺς καὶ Δεσπότης, ὁ Δημιουργὸς ἀπάσης τῆς κτίσεως. Πῶς θὰ τολμήσῃς λοιπὸν νὰ ἴδῃς μὲ τοὺς ὀφθαλμούς σου τὸν Ὑψιστον; μὲ ποίους πόδας θὰ περικατήσῃς τὸ ἅγιον ἔδαφος τοῦ ναοῦ τοῦ; ἢ πῶς θὰ σηκώσῃς εἰς προσευχὴν τὰς χεῖράς σου, αἵτινες εἰσέτι στάζουν ἀπὸ τὸ αἷμα ἐκείνων τῶν ἀδίκων φόνων, τοὺς ὁποίους ἐτέλεσας; ἢ πῶς θὰ τολμήσῃς νὰ κοινο-

νήσῃς τὸ πανάγιον Σῶμα τοῦ Δεσπότη Χριστοῦ, χωρὶς νὰ κλάψῃς τὴν ἀνομίαν σου καὶ νὰ κάμῃς τὴν πρέπουσαν ἱκανοποίησιν καὶ μετάνοιαν; Ὑπαγε λοιπὸν καὶ μὴ εἰσέλθῃς εἰς τὸν ναόν, ἵνα μὴ αὐξήσῃς μὲ τοιαύτην καταφρόνησιν τὴν προτέραν σου παρανομίαν καὶ δέχου τοῦτον τὸν δεσμὸν τοῦ κανόνος, εἰς τὸν ὅποιον ὁ τῶν ὅλων Δεσπότης γίνεται σύμφηρος μὲ τὸν ἑαυτὸν μου».

Ταῦτα ἀκούσας ὁ βασιλεὺς, ὡς ἐκλαθῆς καὶ ἐγγράμματος ὅπου ἦτο, δὲν ἐσκανδαλίσθη ποσῶς, ἐπειδὴ ἐγνώριζε ποῖα πράγματα εἶναι τῶν ἱερῶν καὶ ποῖα τῶν βασιλέων ἴδια· ὅθεν στενάζων ἐκ βάθους καρδίας καὶ δακρύων, ἐστράφη εἰς τὰ βασίλεια. Ἦτο δὲ τότε ἡ ἀγία Ἀνάστασις καὶ διηλθον μῆνες ὀκτώ, ἕως οὗ ἔφθασεν ἡ ἑορτὴ τῶν Χριστουγέννων. Ὁ δὲ Θεοδόσιος ἐκάθητο εἰς τὸ παλάτιον, κλαίων δαρύτατα. Ἰδὼν δὲ αὐτὸν οὕτω κλαίοντα ἄρχων τις χρήσιμος, Ρουφῖνος ὀνόματι, ἠρώτησε τὴν αἰτίαν τῆς ταραχῆς ἡλπίσας. Ὁ δὲ πικρῶς στενάζας ἔχυσεν θερμότερα δάκρυα καὶ λέγει αὐτῷ· «σὺ μὲν ἔχεις χαρὰν καὶ παιγνίδια καὶ δὲν ἠξεύρεις τὴν θλίφίν μου· ἐγὼ δὲ στενάζω καὶ κλαίω πικρῶς τὴν ἐμαυτοῦ συμφορὰν, ἀναλογιζόμενος ὅτι οἱ δοῦλοί μου καὶ πάντες οἱ πένητες εἰσέρχονται ἀφόδως εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ προσεύχονται τῷ Δεσπότη Χριστῷ καὶ εἰς ἐμὲ ἐκλείσθη ἡ θύρα, οὐ μόνον αὐτὴ ἡ ἐπίγειος, ἀλλὰ καὶ τῆς τῶν οὐρανῶν βασιλείας ἐξώρισμαι, διὰ τὴν μεγίστην παρανομίαν μου». Ὁ δὲ Ρουφῖνος, θέλων νὰ κάμῃ τοῦ βασιλέως δούλευσιν, εἶπεν αὐτῷ· «ἐάν ὀρίξῃς, δέσποτα, ὑπάγω νὰ παρακαλέσω τὸν Ἀρχιερέα πολὺ ἕως νὰ τὸν κατα-

πεισμο να σου συγχωρήση το πταίσι-
μον». Καί ὁ βασιλεὺς· «ἐγὼ γνωρίζω
καλῶς τὴν δικαίαν ψῆφον τοῦ Ἀμ-
βρόσιου καί ὅτι δὲν θέλει ἐντραπή τὴν
ἐξουσίαν τῆς βασιλείας μου, νὰ παρα-
θῇ τὸ θέλον πρόσταγμα». Ὁ δὲ Ρου-
φίνος ἔταξε χωρὶς ἄλλο νὰ τὸν κάμῃ
νὰ τοῦ δώσῃ συγχώρησιν. Λέγει αὐτῷ
ὁ Θεοδόσιος· «ὕπαγε λοιπὸν ταχέως,
δαΐσου τοῦ μετὰ πολλῆς ταπεινώσεως
καί ἐγὼ ἔρχομαι ὑστερώτερα».

Ἐπῆγε λοιπὸν ὁ Ρουφίνος καί πί-
πτων εἰς τοὺς πόδας τοῦ Ἁγίου ἔ-
κειτο ὥραν ἱκανὴν δεόμενος. Ὁ δὲ ὁ-
ριζῶν αὐτόν, ἔλεγεν, ὅτι δὲν τὸν συ-
νεχώρει, ἀλλ' ἤτο ἑτοιμος νὰ λάβῃ
μᾶλλον τὸν θάνατον, παρὰ νὰ παραθῇ
τὸν νόμον. Ὁ δὲ Ρουφίνος ἐμήνυσε τῇ
βασιλεῖ ταῦτα, διὰ νὰ μὴ κοπιᾷ εἰς
μάτην· εἶχε δὲ φθάσει τότε ὁ βασι-
λεὺς εἰς τὸ μῖσον τοῦ φόρου, ὅταν
τοῦ ἤλθε τὸ μήνυμα καί εἶπεν «ὡς ὁ-
πάγω καί θέλω δεχθῇ τὰς δικαίας ὁ-
δούς ἀπὸ τὸν Ἁγίον». Ἀπελθὼν λοι-
πὸν ἐσταμάτησεν ἔξωθεν τοῦ ναοῦ,
παρακαλῶν νὰ τύχῃ συγχωρήσεως.
Ὁ δὲ Ἁγιος, μὴ ἡξέουρην τὴν συνε-
τριμμένην καρδίαν τοῦ βασιλέως καί
τὴν ἄκραν ταπεινώσιν, ἐνόμισεν ὅτι
δυναστικῶς ἐζήτηι συγχώρησιν καί
τοῦ λέγει· «πῶς ἐναντιοῦσαι τοῦ Θεοῦ
καί καταπαταῖς τοὺς Νόμους αὐτοῦ
καί τολμᾷς νὰ εἰσεέλθῃς τυραννικῶς
εἰς τὸν οἶκόν του;» Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο
μετ' εὐλαθείας καί ταπεινότητος·
«δὲν θρασύνομαι κατὰ τῶν θεῶν Νό-
μων, ἅγιε Δεσπота, οὔτε μὲ κανοδο-
ξικῶς καί παρανόμως ζητῶ νὰ εἰσελθῶ
εἰς τὰ ἅγια πρόθυρα, ἀλλὰ παρακα-
λῶ σε, ὡς τοῦ Δεσπότη Χριστοῦ διά-
δοχον, νὰ μνηθῇς, τὴν φιλανθρωπίαν
καί εὐσπλαγχνίαν αὐτοῦ τοῦ κοινού

Δεσπότη μας, καί μὴ μοῦ κλείῃς τὴν
θύραν, ἣτις εἶναι ἀνεσπόμενη εἰς ὁ-
λους ὅσοι μετανοοῦν με θερμότητα». Λέγει
τοῦ ὁ Ἁγιος· «καί ποῖαν με-
ταμέλειαν ἐδειξες μετὰ τὴν παρανο-
μίαν σου; μὲ ποῖα φάρμακα τὰς ἀνιά-
τους σου πληγὰς ἐθεράπευσες;» Καί
ὁ βασιλεὺς· «ἐγὼ μὲν με πνεῦμα συν-
τριμμένον καί με δάκρυα ζητῶ τὴν
συγχώρησιν, ἔργον δὲ ἰδικόν σου εἶ-
ναι νὰ δείξῃς τὴν φιλανθρωπίαν τοῦ
Θεοῦ καί νὰ συνθέσῃς τὰ ἱατρικὰ
φάρμακα».

Τότε ὁ πάνσοφος Ἀμβρόσιος, ἰδὼν
αὐτὸν ἐξ ὁλης καρδίας μεταμελοῦμε-
νον, ἔδωκεν αὐτῷ κανόνα εὐάρμοστον
διὰ τὸ πραχθὲν ἀνόμημα καί εἶπεν αὐ-
τῷ· «γράφε νόμον, ὁπότεν κάμῃς ἀ-
πόφασιν νὰ θανατώσουν πταίστην τινά
διὰ τὰς πράξεις του, νὰ παρέρχονται
τριάκοντα ἡμέραι καί τότε νὰ ἐκτελεῖ-
ται». Ταύτην τὴν συνετὴν νουθεσίαν ὁ
βασιλεὺς δεξάμενος, εὐθὺς προσέταξε
νὰ γραφῇ ὁ νόμος ἐκεῖνος, τὸν ὁποῖον
ἰδιοχείρως ὑπέγραψε καί τότε τὸν συ-
νεχώρησεν ὁ Ἀμβρόσιος καί εἰσελθὼν
μὲ θάρρος εἰς τὸν ναὸν ἔπεσεν εἰς τὴν
γῆν οὐχὶ γονατιστός, ἀλλὰ πρηγῆς καί
μετὰ πολλῆς εὐτελείας καί ταπεινό-
τητος ἀνέσπα τὰς τρίχας τῆς κεφα-
λῆς του, ἔτυπτε τὸ στήθος καί ἐκτόπα
τὴν κεφαλὴν εἰς τὸ ἔδαφος, δρέχων
αὐτὸ με θερμότατα δάκρυα καί δόων
τὴν δαδτικὴν ἐκείνην φωνήν, «Ἐ-
κκλήθη τῷ ἔδαφει ἡ φυγὴ μου, ζή-
σόν με κατὰ τὸν λόγον σου», ἔδέετο
συγχωρήσεως. Καί ἐπειδὴ ὁ καιρὸς ἐ-
κάλει νὰ φέρουν τὰ ἅγια Δῶρα εἰς τὴν
ἱερὰν Τράπεζαν, ἀναστὰς ὁμοίως με
δάκρυα, εἰσῆλθεν εἰς τὸ ἅγιον Βῆμα
καί ἐστάθη πλησίον εἰς τὴν ἁγίαν
Τράπεζαν, διὰ νὰ κοινωνήσῃ καθὼς

εἶχε συνήθειαν νὰ κάμνῃ εἰς τὴν Κωνσταντινουπόλιν.

Ἀλλὰ μῆτε ἐδῶ ὑπέμεινε νὰ σιωπήσῃ ὁ ἱερεὺς Ἀμβρόσιος, ἀλλ' ἠθέλησε νὰ τοῦ φανερώσῃ τὴν διαφορὰν τοῦ τόπου τῶν ἱερωμένων καὶ λαϊκῶν καὶ πρῶτον μὲν τὸν ἡρώτησεν ἐὰν ἐχρειάζετό τι. Ὁ δὲ εἶπεν, ὅτι ἐκαρτέρει νὰ κοινωνήσῃ τὰ θεῖα Μυστήρια. Τότε ὁ Ἅγιος τοῦ ἐμήνυσεν ταῦτα μὲ τὸν ἀρχιδιάκονον, λέγων· «εἰς τὰ ἔνδοθεν τοῦ θυσιαστηρίου, ὡς βασιλεῦ, μόνον οἱ ἱερεῖς πρέπει νὰ εἰσέρχωνται, οἱ δὲ κοσμικοὶ οὐδαμῶς. Ἐξέλθε λοιπὸν ἔξω καὶ στήθι εἰς τὴν τάξιν τῶν λαϊκῶν, διότι ἡ ἀλουργίς δὲν χρεῖε ἱερεῖς, ἀλλὰ βασιλεῖς». Ὁ δὲ πιστότατος Θεοδόσιος ἐδέχθη καὶ ταύτην τὴν νοθεσίαν μετὰ χαρᾶς ἀνταποκρινόμενος, ὅτι δὲν εἰσῆλθε δι' ὑπερηφάνειαν, ἀλλ' οὕτω τὸ εἶχον τάξιν εἰς τὸ Βυζάντιον. Μὲ τοιαύτην λοιπὸν ἀρετὴν καὶ τοσαύτην διέλαμπον ἀμφότεροι, ὅτε βασιλεὺς καὶ ὁ Ἀρχιερεὺς οἱ ἀείμνηστοι. Ἐγὼ δὲ καὶ τῶν δύο θαυμάζω τὰ κατορθώματα, τοῦ μὲν τὴν παρρησίαν καὶ τὴν τοῦ θεοῦ ζήλου θερμότητα, τοῦ δὲ τὴν εὐπαίθειαν καὶ τὴν τῆς πίστεως καθαρότητα. Ὅσα λοιπὸν ἐδιδάχθη ὑπὸ τοῦ Ἀμβροσίου ὁ βασιλεὺς εἰς τὰ Μεδιόλανα, ἐκεῖνα ὁλοφύχως στραφεῖς εἰς τὴν Κωνσταντινουπόλιν ἐφύλαττεν. Ὅθεν ἐν μιᾷ τῶν δεσποτικῶν ἑορτῶν τὸν προσκαλεῖ ὁ πατριάρχης Νεκτάριος νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ ἄγιον Βῆμα νὰ κοινωνήσῃ, ἀλλ' ὁ εὐλαδὴς βασιλεὺς εὐθὺς τοῦ ἀπακρίθη, λέγων· «ἐγὼ ἐδιδάχθην πόσον διαφέρει ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τὸν βασιλέα, εὐρὼν διδάσκαλον τῆς ἀληθείας ἀπροσωπώληπτον τὸν θεῖον Ἀμβρόσιον, ὅστις

εἶναι τῷ ὄντι ἄξιος Ἐπίσκοπος».

Εἶχε δὲ καὶ ἄλλην ἀφορμὴν ὠφελείας οὗτος ὁ βασιλεὺς· ἦτο δὲ αὐτῇ ἡ σύζυγός του, ἡ τιμία Πλακίλλα, ἡ τις τοῦ ὑπενθύμιζε πάντοτε τοὺς θεῖους νόμους λόγοις καὶ πράξεσι. Διότι αὐτῇ ἡ ἀείμνηστος δὲν ὑπερηφανεύθη ποτὲ διὰ τὴν ἀξίαν τῆς βασιλείας, ἀλλὰ περισσότερον ἀνέκαιε αὐτῇ τὴν θεῖαν ἀγάπην εἰς τὴν καρδίαν τῆς, ἐπειδὴ ἡ μεγάλη εὐεργεσία, τὴν ὅποιαν ἔλαβεν ἀπὸ τὸν Θεόν, ἠῦξανε μᾶλλον τὸν πρὸς αὐτὸν ἔρωτα· ὅθεν ἐφρόντιζε διὰ τοὺς ἀσθενεῖς ὁλοῦς τῆς πόλεως, τυφλοὺς, κεκρατημένους, παραλύτους καὶ ἄλλους ἀσθενεῖς, εἰς τῶν ὁποίων τὰς οἰκίας ἐπήγαινε μόνῃ τῆς καὶ τοὺς ὑπηρέτας· ἡ τρισμακάριστος εἰς ὅλα τὰ χρειαζόμενα καὶ δὲν ἤρκετο εἰς τὸ νὰ στείλῃ τοὺς δορυφόρους καὶ δούλους τῆς, ἀλλ' αὐτὴ διὰ μισθὸν περισσότερον ἀπῆρχετο εἰς τὰ ξενοδοχεῖα τῶν ἐκκλησιῶν, τοὺς ἀσθενεῖς θεραπεύουσα. Ἐμαγείρευεν, ἔπλυνε τὰ ἄγγεῖα καὶ πᾶσαν ἄλλην δουρικὴν ὑπηρεσίαν ταπεινῶς κατεδέχετο. Εἶχε δὲ καὶ ἄλλην συνήθειαν, νὰ λέγῃ ταῦτα πολυλάκις πρὸς τὸν ὁμόζυγον· «πρέπει σου, ἄνερ, νὰ συλλογίζεσαι πάντοτε ὁποῖος ἦσο πρότερον καὶ πῶς κατέστης τὸ ὕστερον, διότι αὐτὰ ἐνθυμούμενος δὲν θέλεις φανῇ πρὸς τὸν εὐεργέτην Θεὸν ἀχάριστος, ἀλλὰ θέλεις κυθερνῇσαι νομίμως τὴν βασιλείαν, τὴν ὅποιαν σοὶ ἔδωκε καὶ οὕτω νὰ τὸν εὐχαριστῇς τὰ πρέπειντα». Οὕτω λοιπὸν θεαρέστως πολιτευομένη ἡ μακαρία Πλακίλλα ἀπῆλθε πρὸς Κύριον. Ὁ δὲ βασιλεὺς μετὰ τὸν θάνατόν τῆς ἔδειξε παντοιοτρόπως τὴν μεγάλην ἀγάπην, τὴν ὅποιαν εἶχε

πρὸς αὐτὴν τοιοῦτοτρόπως.

Ἐκείναις τὰς ἡμέρας εἶχαν ὁ βασιλεὺς πολέμους πολλοὺς· ὅθεν ὑστερούμενος χρημάτων, ἔγραψεν εἰς ὅλας τὰς πόλεις νὰ δίδουν τόσον φόρον. Οἱ δὲ πολῖται τῆς Ἀντιοχείας δὲν ἔσταραν νὰ τὸν δώσουν, ἀλλὰ καὶ τινες ἐξ ἐκείνων ἀναίσχυντοι ἔπραξαν ἀταξίαν πρὸς ὡς ἄφρονες, ἤτοι κατεδίδασαν τὴν χαλκίνην εἰκόνα τῆς πανευφήμου Πλακίλλης καὶ τὴν κατέσυρον ἐμπαικτικῶς εἰς πολλὰ μέρη τῆς πόλεως. Ταῦτα μαθὼν ὁ βασιλεὺς ἐλυπήθη πολὺ καὶ ἐσκανδαλίσθη, ἀλλὰ διὰ τὸν νόμον, τὸν ὁποῖον εἶχε ψηφίσει καθ' ὑπόδειξιν τοῦ ἁγίου Ἀμβροσίου, δὲν ἔστειλε παρευθὲς νὰ τοῦς θανατώσῃ· πλὴν τοῦς ἐπεμψε μὲ δύο ἄρχοντας Μαγιστριανοὺς, Ἑλλέδιχον καὶ Καισαίριον καλουμένους, ἐπιστολὰς ἀπειλητικὰς ὅτι εἰς ὀλίγας ἡμέρας πηγαίει νὰ κατακαύσῃ τὴν πόλιν των καὶ αὐτοὺς νὰ ἀφανίσῃ ὡς ἀποστάτας τῆς βασιλείας. Αὐτοὶ φοβηθέντες τὰς ἀπειλὰς ἔτρεχον ἐντρομοὶ εἰς τὰ ἀσκητήρια τῶν μοναχῶν παρακαλῶντες αὐτοὺς νὰ κάμουν πρὸς Κύριον δέησιν, ὅπως σῶσῃ τὸν θυμὸν τοῦ βασιλέως νὰ μὴ τοῦς ἀπολέσῃ, καθὼς ἡπείλει. Ἀσκητὴς δὲ τις ἐξ ἐκείνων, ἐνάρετος πολὺ καὶ ἄγριος περιδότης, ζήλω θεῖῳ κινούμενος, ἐπῆγεν εἰς τὸ μέσον τῆς πόλεως, ὅπου ἴσταντο ἔφιπποι οἱ ἄρχοντες καὶ μῆτε τοῦ βασιλέως τὴν ἐστὴν φοβηθεῖς, μῆτε αὐτῶν τὴν ἐξουσίαν εἰς νόον θαλλόμενος, ἔσφεν ἐπὶ τὸ φόρεμά του τὸν ἕνα, προσέπεσον αὐτοῦς νὰ πεζεύσουν ἀπὸ τοῦς ἵππους.

Βλέποντας οἱ ἀπεισταλμένοι τοῦ βασιλέως γέροντά τινα οὐτω-ταπεινὰ

ἐνδεδυμένον μὲ ράσα τρίγωνα, πρῶτον μὲν ἐθυμώθησαν, ἔπειτα μαθόντες ἀπὸ τοῦς περισσώτας τὴν ἀρετὴν τοῦ Ἁγίου, ἐπέβυσαν καὶ προσκυνήσαντες αὐτὸν ἐζήτησαν συγχώρησιν. Ὁ δὲ Ἅγιος τοῦς παρήγγειλε, λέγων· αἰῶνι πατε ταῦτα τῷ βασιλεῖ, φίλοι μου· ἐνθυμοῦ πῶς δὲν εἶσαι μόνον βασιλεὺς, ἀλλὰ καὶ ἄνθρωπος, ὡς καὶ ἡμεῖς, οἵτινες ὅλοι ἐπλάσθημεν ἀπὸ τὸν Θεὸν κατ' εἰκόνα αὐτοῦ καὶ ὁμοίωσιν. Μὴ προτάξῃς λοιπὸν οὕτως ἀσπλάγχχνος καὶ ἀνηλεὺς νὰ κατασφάξουν τὴν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ, διότι παροργίζεις τὸν πλάσαντα πολὺ περισσότερον, μάλιστα διότι ἡ εἰκὼν αὐτῇ δὲν εἶναι ἄψυχος καὶ ἀναίσθητος, ἀλλὰ λογικὴ καὶ ἐμψυχος. Συλλογίσου δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι ἡμεῖς μὲν ἐν εὐκολίᾳ θυνάμεθα νὰ κατασκευάσωμεν ἀντὶ τῆς εἰκόνης ταύτης πολλὰς χαλκᾶς· ἀλλὰ σὺ δὲν δύνασαι νὰ δημιουργήσῃς καὶ μίαν τρίχα ἐκείνων τῶν φανευθέντων συνδούλων σου».

Ταῦτα ἔγραψαν πρὸς τὸν βασιλέα οἱ ἄρχοντες καὶ τόσον κατενύχθη ὁ τρισμακάριστος, ὥστε οὐ μόνον κατεπράυνεν ἀπὸ τὸν θυμὸν, ἀλλὰ καὶ ἐπιστολὴν ἔγραψε πρὸς τοῦς Ἀντιοχεῖς λέγων· «δὲν ἦτο πρέπον, ὦ ἄνδρες Ἀντιοχεῖς, ἐπειδὴ σὰς ἔπαισα ἐγὼ νὰ καταφρονήσητε αἰεὶς μίαν γυναῖκα τόσον ἀξιωτάτην καὶ πάσης εὐφημίας γέμουσαν. Κατ' ἐμοῦ ἔπρεπε νὰ στρέψῃτε τὸν θυμὸν σας καὶ τὴν μανίαν σας».

Τοιοῦτοτρόπως λοιπὸν παιδευθεὶς ἀπὸ τὸν θεῖον Ἀμβρόσιον ὁ βασιλεὺς καὶ τοσαύτην πνευματικὴν ὀφέλειαν καρπωθεὶς, ἔλαβε τοσαύτην χάριν ἐκ Θεοῦ, ὥστε ἦτο τύπος καὶ ὑπόδειγμα εἰς τοὺς μεταγενεστέρους βασιλεῖς.

Ἄλλ' ἀκούσατε καὶ τὰ λοιπὰ αὐτοῦ κατορθώματα, νὰ θαυμάσητε καὶ ἂν ἐξέλθωμεν ὀλίγον ἀπὸ τὴν ὁδόν, δὲν βλάπτει τίποτε, μάλιστα καὶ ἁμαρτίαν θὰ ἔχω ἂν σιωπήσω τὴν ἀλήθειαν.

Φαίνεται εἰς τὸ Πατερικόν, ὅτι ἦτο εἰς τὰ ἐνδότερα μέρη τῆς ἐρήμου ἀσκητῆς τις ἐνάρτεος καὶ ἅγιος, ὅστις εἶχεν ἑτη τεσσαράκοντα εἰς τὴν ἡσυχίαν, εἰς τὴν ὁποίαν δὲν εἶδεν ἄνθρωπον, οὕτε ἐδοκίμασεν ἄλλην τροφήν, εἰμὴ ὕδωρ καὶ χόρτα. Οὗτος ἐδέετο τοῦ Θεοῦ νὰ τοῦ φανερώσῃ τίς εἶναι ὁμοῖος εἰς τὴν Βασιλείαν του καὶ ἁλθὼν Ἄγγελος Κυρίου, εἶπεν αὐτῷ· «ὁμοῖόν δόξαν καὶ ἀπόλαυσιν ἔχεις νὰ λάβῃς μὲ τὸν βασιλέα Θεοδόσιον». Ὁ δὲ Ὅσιος ἀκούσας ταῦτα ἔκλινε πικρῶς καὶ παρεπονέετο πρὸς Κύριον, λέγων· «οὐαί μοι τῷ ἁθλίῳ! τεσσαράκοντα ἑτη ἔχω ὅπου δὲν εἶδα ἀνθρώπου πρόσωπον, ἄρτου δὲν ἐγεύσθην, ὑπομένων τὸν καύσωνα τῆς ἡμέρας καὶ τὴν ψυχρότητα τῆς νυκτὸς καὶ ἄλλας στενοχωρίας καὶ πάλιν ἔχω νὰ συναριθμηθῶ μὲ κοσμικὸν ἄνθρωπον καὶ μάλιστα βασιλέα, ὅστις ἔχει τόσῃν δόξαν καὶ καλοπάθειαν; Παρακαλῶ σε, Θεέ μου, μὴ με ἐδελυχθῇς καὶ καταφρονήσῃς τοὺς κόπους μου, ἀλλὰ δεῖξόν μοι ὡς εὐσπλαγχνος μετὰ τίνος ἔχω τὸ μέρος μου». Ταῦτα μετὰ θαυμάσιον πολυτάκτως εὐχόμενος, εἶδε πάλιν Ἄγγελον Κυρίου λέγοντα αὐτῷ· «εἰπόν σοι, γέρον, ὅτι μετὰ τοῦ Θεοδοσίου τοῦ βασιλέως». Ὁ δὲ Ὅσιος θαυμάσας εἰς τοῦτο, ἐπῆγεν εὐθὺς εἰς τὸ Βυζάντιον καὶ ὅταν ἐφθασεν εἰς τὸ παλάτιον, προηγέρθη ὁ βασιλεὺς καὶ τὸν ὑπεδέχθη μετὰ πάσης χαρᾶς καὶ

κατὰ τὸ πρέπον τὸν ἐτίμησε, διότι ἦτο κατὰ πολὺ εὐλαχὴς, ἐλεήμων καὶ φιλομόναχος.

Ἀποῦ λοιπὸν ἐχαίρησεν ὁ εἰς τὸν ἄλλον, παρεκάλει τὸν βασιλέα ὁ Ὅσιος νὰ τοῦ φανερώσῃ εἰς δόξαν Κυρίου τὰς πράξεις του. Ὁ δὲ ταπεινῶφρων καὶ μέτριος, ἐξευτελιζῶν ἑαυτὸν, δὲν ἤθελε νὰ εἰπῇ τὴν ἀλήθειαν. Τότε ὁ Ὅσιος τοῦ ὁμολόγησε τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ Ἀγγέλου ὡς ἄνωθεν ἔθεν ὁ βασιλεὺς διὰ νὰ παρηγορήσῃ τὸν Ὅσιον, εἶπεν αὐτῷ· «ἀκούσον, δοῦλε τοῦ Θεοῦ, καὶ ὀρκίζω σε εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, νὰ μὴ φανερώσῃς τινὸς ἄλλου ζωντός μου ὅσα ἀκούσῃς ἀπὸ τὸ στόμα μου. Τριάκοντα τρία ἑτη εἶναι ὅπου ἔγινα βασιλεὺς καὶ μόνου τοῦς τρεῖς ἀπῆλυσεν τὴν ἡδονὴν τῆς σαρκὸς μὲ τὴν συμβίαν μου. Ἐπειτα δὲ ἀποῦ ἐγέννησε κληρονομίαν διὰ τὸ βασίλειον, ἐχωρίσαμεν καὶ εἰμεθα ὡς ἀδελφοί, φοροῦντες ἐξωθεν μὲν τὰ βασιλικά φορέματα καὶ ἐσωθεν ἱμάτια τρίχινα καὶ νηστεύοντες τρεῖς ἡμέρας τῆς ἐβδομάδος, Δευτέραν, Τετάρτην καὶ Παρασκευὴν, ὅπου δὲν τρώγομεν τίποτε. Δὲν ἐνθυμοῦμαι ποτὲ νὰ ἐφαγα ξένον κόπον, ἀλλὰ μόνον ἀπὸ τὸ ἐργόχειρόν μου τῆς καλλιγραφίας πορεύομαι. Εἰς λουτρὸν δὲν ἐπῆγα ποτέ μου· τὴν νύκτα γυρίζω κρυφίως καὶ διαμοιράζω ἐλεημοσύνην εἰς τοὺς ξένους καὶ πένητας· τοὺς ἀσθενεῖς καὶ ληλωθεμένους ὑπηρετῶ μὲ τὰς χεῖράς μου ἀπολούων, καθαρίζων καὶ κάμνων εἰς αὐτοὺς εἴ τινα ἄλλην ὑπηρεσίαν χρειάζονται. Ὅταν γίνεται ἵπποδρόμιον καὶ τρέχουν οἱ στρατιῶται, κάθημαι καὶ ἐγὼ μόνον διὰ τὸν τύπον ὡς βασιλεὺς κατὰ τὴν συνήθει-

άν, ἀλλὰ ποσῶς δὲν προσέχω, οὔτε ἔχω τὸν νοῦν μου εἰς τοὺς ἐπαίνους καὶ εὐφημίας, τὰς ὁποίας μοῦ κάμνουσιν, ἀλλὰ μόνον εἰς τὴν γῆν βλέπων περίλυπος, συλλογιζόμενος τὴν ἀπακαίτητον ὄραν τοῦ θανάτου, τὴν φοδερὰν ἡμέραν τῆς κρίσεως καὶ τὰς πικρὰς τιμωρίας τῆς ἀταλευτήτου κολάσεως, διὰ τὰς ὁποίας κλαίω πολλάκις θεόμενος τοῦ Θεοῦ νὰ μὲ λυτρώσῃ τοῦ αἰωνίου ἐκείνου πυρὸς διὰ τὴν εὐσπλαγχνίαν αὐτοῦ καὶ χρηστότητα καὶ διὰ τὴν αἰτίαν ταύτην δὲν ἐγάλασα ποτὲ μὲ τὴν θεῖαν βοήθειαν».

Αὐτὰ καὶ ἕτερα πλεῖστα ἀκούων ὁ Ὅσιος ἀπὸ τὸν ἀοίδιμον καὶ χριστομίμητον βασιλέα, ἔκλαιεν ἀπὸ τὴν χαρὰν του, εὐχαριστῶν καὶ δοξάζων μεγάλως τὸν Κύριον, ὅτι τοῦ εἶχαν ἡτοιμασμένην ὁμοίαν δόξαν μὲ τοιοῦτον ἄνδρα θαυμάσιον. Ἀλλὰ ἐπὶ τὸ προκαείμενον ἐπανέβλημεν.

Οὗτος ὁ θαυμάσιος Ἀμδρόσιος κατέβαλλε κόπους μεγάλους ἐπιστρέφειν τοὺς αἵρετικούς, ὡς ἀνωθεν εἴπομεν καὶ καθ' ἑκάστην ἐπίστευον πολλοί, βλέποντες τὴν ἐνθεον αὐτοῦ πολιτείαν καὶ τὰ θαύματα, ἅπερ ἐτέλει ὁ Κύριος διὰ μέσου αὐτοῦ καὶ ἐθεραπεύοντο ἀσθενεῖς, θαίμονες ἐδιώκοντο καὶ ἕτερα ἐνηργούντο παράδοξα, τὰ ὁποία βλέποντες ἔτρεχον πολλοὶ εἰς τὴν πίστιν. Δὲν ἔκαμνε σχαδὸν ἄλλην ὑπηρεσίαν, μόνον ἐδάπτειζε τοὺς πιστεύοντας, εἰς ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἦτο καὶ ὁ σοφώτατος καὶ θεολογικώτατος Αὐγουστίνος, τὸν ὁποῖον αὐτὸς κατήχησε μὲ τὴν πολλὴν του σοφίαν καὶ σύνεσιν. Ἦτο δὲ πρότερον ὁ ἱερὸς Αὐγουστίνος δεδουλωμένος εἰς τὴν αἵρεσιν τῶν Μανιχαίων καὶ μὲ

τὰς διδαχὰς του τὸν ἔκαμνε ὁ Ἀμδρόσιος νὰ πιστεύσῃ εἰς τὸν Χριστὸν καὶ νὰ βαπτισθῇ ὑπ' αὐτοῦ, ἔγινε δὲ τόσοῦτον ἐνάρετος καὶ μέγας ὑπέρμαχος τῆς Ἐκκλησίας, ὥστε ἐχειραγώγησε πολλοὺς πρὸς εὐσέβειαν μὲ τὰς διδαχὰς του καὶ μὲ τὰ πάνσοφα συγγράμματά του.

Ἀπερχόμενος ἡμέραν τινὰ ὁ μέγας οὗτος Ἀμδρόσιος πρὸς τὴν Ρώμην διὰ τινα ὑπόθεσιν, ἐνυκτώθη καθ' ὅδον καὶ ἔμεινε εἰς τὸν οἶκον πλουσίου τινὸς ἀνδρός, ὅστις ἀνέπαυσεν ὅλους, τὸν Ἀρχιερέα καὶ τοὺς κληρικούς, πλουσιοπαρόχως. Τὸ πρωὶ τὸν ἠρώτησαν ὁ Ἅγιος, ἐὰν ἐδοκίμασε θλιφθῆναι τινὰ εἰς ὅλην του τὴν ζωὴν ταῦτα δὲ εἶπε, διότι εἶδεν ὅτι εἶχε πλοῦτον ἀνείκαστον. Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο· «ὦ! εὐχῶν σου, δέσποτα ἅγιε, ποτὲ ὁ Θεὸς δὲν μὲ ἐλύπησεν, οὔτε ποσῶς ἐζημίωσεν, οὐδὲ γινώσκω τί εἶναι ἀσθένεια· ἀλλὰ καὶ πολλὰς δωρεὰς μοῦ ἀπέστειλεν ὁ πανάγαθος, πλοῦτον, δόξαν, τέκνα καὶ πάσαν ἄλλην ἀπόλαυσιν». Ὁ δὲ Ἅγιος ἀκούσας ταῦτα ἐδάκρυσε καὶ λέγει εἰς τοὺς κληρικούς· «ἐγέρθητε ταχέως νὰ φύγωμεν ἀπὸ τὸν κατηραμένον τοῦτον οἶκον, διὰ νὰ μὴ μᾶς προφθάσῃ ὁ θυμὸς τοῦ Θεοῦ». Ἰδὼν δὲ ὅτι ἡμέλουν νὰ ἐτοιμάσουν τοὺς ἵππους, τοὺς προσέταξεν ἐντονώτερα νὰ φύγουν τὸ συντομώτερον. Παραυθὺς δὲ ὡς ἀνεχώρησαν καὶ πρὸ τοῦ νὰ διατρεῖωσιν οὔτε ἐν στάδιον (ὡ τῶν θαυμασίων σου Δέσποτα!) ἤνοιξε· ἡ γῆ καὶ κατέπιε τὴν οἰκίαν ἐκείνην μὲ τὸν πλοῦσιον καὶ ὅλους τοὺς συγγενεῖς καὶ τὸν πλοῦτον του.

Θαυμάσαντες οἱ ἀκολουθοῦντες τὸν Ἅγιον διὰ τὸ φοδερὸν αὐτὸ συμβεβη-

κός, ἤρώτησαν αὐτὸν πῶς τὸ ἐγνώρισαν. Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο· ἀγξιάρετε θέβεια, ὅτι ὅταν ἔχη τις θλίψεις, διαφοροὺς πειρασμοὺς καὶ θάσανα, ὁ Κύριος εἶναι μετ' αὐτοῦ καὶ τὸν παιδεύει ὡς τέκνον ἡγαπημένον τοῦ εἰς τὰ παραμικρὰ ἀμαρτήματα, τὰ ὅποια ἔπραξε, διὰ τὴν τοῦ βοξάου ὑστερον εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ αἰώνια. Ὅταν δὲ πάλιν ἔχη τις εἰς τοῦτον τὸν κόσμον ἀπόλαυσιν ἄλυπον, ὑγίαν, εὐημερίαν καὶ ἄλλα ὅμοια, ἄνευ τιμωριῶν τε καὶ θλίψεων, εἶναι σημεῖον τῆς ἀπωλείας αὐτοῦ ἀψευδέστατον, διότι εἶναι παρωρισμένος ὁ δίκαιος κριτῆς κατ' αὐτοῦ καὶ τὸν ἔχει ἀποφασισμένον, διὰ τὰς πράξεις του, εἰς τὴν αἰώνιον κόλασιν, τοῦ δίδει δὲ ἐδῶ ἀπόλαυσιν πρόσκαιρον διὰ τινὰς μικρὰς ἀγαθοεργίας, ἃς ἐτέλεσεν. Ἐπ' ἀληθείας, ἀδελφοί, ἔπρεπε νὰ θρηνώμεν ἀπαρηγόρητα, ὅταν δὲν μᾶς ἔρχονται πειρασμοί· καὶ θάσανα καὶ πάλιν, ὅταν μᾶς παιδεύῃ ὁ δίκαιος κριτῆς καὶ πάνσοφος ἱατρός πρέπει ὄχι μόνον νὰ ὑπομένωμεν τοὺς πόνους καρτερικῶς, ἀλλὰ καὶ νὰ τὸν εὐχαριστῶμεν χρεωστικῶς ὅπως καὶ τοὺς σωματικοὺς ἱατροὺς, τοὺς ὁποίους πληρώνομεν νὰ κόψουν καὶ νὰ καύσουν τὰ μέλη μας διὰ τὴν ἐλπιζομένην ὑγίαν καὶ σωτηρίαν μας».

Ταῦτα καὶ ἕτερα πλείονα λέγων ὁ Ἅγιος, ἔτρεφε ψυχικῶς τοὺς ἀκούοντας καὶ ἀφοῦ ἔφθασαν εἰς τὴν Ρώμην, τὸν παρεκάλεσεν ἡ ἀδελφή του νὰ λειτουργήσῃ εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἀρχοντίσης τινός, ἣτις εἶχεν εἰς ἐκεῖνον πολλὴν εὐλάβειαν καὶ καθὼς ἐλειτούργει τοῦ ἔφερον γυναῖκα παραλυτικὴν νὰ τὴν θεραπεύσῃ. Ὁ δὲ σπλαγχνωθεὶς ἐπ' αὐτὴν καὶ ποιήσας

εὐχὴν πρὸς Κύριον, τὴν ἐθεράπευσε. Τελείας δὲ εἰς τὴν Ρώμην καὶ ἄλλα διάφορα θαύματα, ἐπέστρεψεν εἰς τὰ Μαδιόλανα καὶ ἐτέλεσε περισσότερα. Οἱ δὲ αἵρετικοὶ ἔλεγον, ὅτι μὲ τέχνην μαντείας τὰ ἔκαμνεν. Εἰς δὲ ἀπ' ἐκεῖνους, ὅστις κατηγορεῖ τὸν Ἅγιον περισσότερον, ἐδαιμονίσθη ἐνώπιον πάντων μὲ δικαίαν κρίσιν τοῦ Θεοῦ, ὅταν δὲ τὸν ἐτάρασσε τὸ δαιμόνιον, ὡμολόγει καὶ στανικῶς τοῦ τὴν ἀλήθειαν, λέγων ὅτι ὁ Ἀμβρόσιος εἶναι Ἅγιος καὶ τὰ δόγματά του ἐρθόδοξα, τῶν δὲ Ἀρειανῶν ψευδῆ τε καὶ μάταια. Διότι ἡ ἀγία Τριάς ἐστὶν ὁμοούσιος, Πατήρ, Υἱὸς τε καὶ Πνεῦμα Ἅγιον. Οἱ δὲ ἀνόητοι Ἀρειανοὶ καὶ παράφρονες ἐθυμώθησαν ταῦτα ἀκούοντες ἀπὸ τὸν δαιμονιζόμενον καὶ ἀντὶ τὸ πιστεύουσιν εἰς τοιαύτην ἀψευδестаτήν μαρτυρίαν, προσθέντες κακὸν ἐπὶ κακοῦ, τὸν ἔρριψαν εἰς τὸν ποταμὸν καὶ ἐπνίγη ὁ ἄβυσσος. ἕτερος δὲ τις αἵρετικὸς ἀπὸ τοὺς πρώτους, ἐπίστευσε καὶ ἐβαπτίσθη καὶ ἐρωτήσαντες αὐτὸν τινὲς τὴν αἰτίαν, διὰ τὴν ὁποίαν ἐπίστευσε τόσον ταχέως, ἀπεκρίνατο, ὅτι ἐγνώρισεν ὀφθαλμοφανῶς τὴν ἀλήθειαν διότι ὅταν ἐδίδασκεν ὁ Ἀμβρόσιος, ἐβλεπεν ὠραϊότατον Ἄγγελον, ὅστις τοῦ ἠμίλει εἰς τὰ ὅσα καὶ τὸν ἐνουθέτει ὅσα ἐκήρυττα.

Ἐτυχε δὲ καὶ ἄλλη ὑπόθεσις εἰς τὰς τελευταίας ἡμέρας τοῦ Ἀμβροσίου, τὴν ὁποίαν δὲν εἶναι πρέπον νὰ ἀφήσωμεν ἀγνωστον. Ἀνθρωπὸς τις Κρεσκόβιος τοῦνομα ἐκρύπτετο εἰς τὴν ἐκκλησίαν διὰ πταισίμῳν τι, ὅπερ ἔπραξεν. Ὁ δὲ ἡγαμὼν τῶν Μαδιολάνων, Στηλίχων καλούμενος, ἐστείλεν ἀνθρώπους τοῦ παλατίου ἡμέραν τινά,

καθ' ἣν ἦτο ὁ Ἅγιος μόνος, νὰ συλλάβουν τὸν ἀνωθεν ἄνθρωπον. Οὗτοι εἰσῆλθον διαίως εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Κυρίου καὶ λαβόντες αὐτὸν ἐφυλάκισαν, ἔπειτα ἐπήγαν εἰς τὴν ἀγορὰν, εἰς τὴν ὁποίαν ἦτο ὁ ἡγεμὼν καὶ πᾶσα ἡ πόλις συνηθροισμένη διὰ τινὰ πανήγυριν καὶ εἶπον αὐτῷ, ὅτι ἔκαμαν καθὼς τοὺς προσέταξεν. Ὁ δὲ Ἅγιος ἐσκανδαλίσθη πολὺ εἰς αὐτό, βλέπων ὅτι κατεπάτησαν τὸν ναὸν τοῦ Κυρίου καὶ πίπτει μετὰ θερμῶν δακρῶν εἰς προσευχὴν, τῷ Κυρίῳ δεόμενος νὰ τιμωρήσῃ τοὺς τολμητὰς ῥημίους, οἵτινες τὸν κατεφρόνησαν. Ὅθεν ὁ τὸ θέλημα τῶν φοβουμένων αὐτὸν ποιῶν Κύριος, ἐπήκουσε τοῦ δούλου του καὶ εὐθὺς ὡς ἔφθασαν εἰς τὴν ἀγορὰν οἱ ῥῆμιοι, ὡς ἐκ θαύματος, ἔδραμον ἐκεῖ τινὰ θηρία, τὰ ὁποῖα λέγουσι λεοπαρδάλεις καὶ προξενοῦν πολλὴν ζημίαν εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη τῆς Ἰταλίας καὶ τοὺς ἐξέσχισαν ἐκεῖ ἔμπροσθεν τοῦ ἡγεμόνος, χωρὶς νὰ ζυνηθεῖν οἱ ἐκεῖσε ἄνθρωποι νὰ τοὺς βοηθήσωσι καὶ τὸ θαυμασιώτερον, ὅτι δὲν ἤγγισαν ἄλλον τινά, παρὰ μόνον ἐκείνους καὶ ἐὰν δὲν ἔφευγε καὶ ὁ ἄρχων νὰ κρυφθῇ ταχέως, θὰ ἐθανάτωναν καὶ αὐτόν· ἐκεῖνος δὲ φοβηθεὶς προσέταξε νὰ ἐκβάλλουν ἀπὸ τὴν φυλακὴν τὸν ὑπεύθυνον, τὸν ὁποῖον ἔστειλεν εἰς τὸν Ἅγιον καὶ ἐξήτει νὰ τὸν συγχωρήσῃ διὰ τὸ τόλμημα.

Πολλὰ καὶ ἄλλα θαυμάσια ἐτέλεσεν ὁ Παντοδύναμος διὰ προσευχῶν τοῦ Ἀμβροσίου καὶ τοιαῦτα, ὥστε ἐπῆγεν ἡ φήμη του σχεδὸν εἰς ὅλον τὸν κόσμον καὶ πολλοὶ ἤρχοντο ἀπὸ μακρυνὰς χώρας διὰ νὰ τὸν ἴδωσι καὶ νὰ ἀκούσωσιν ἐκεῖνα τὰ γλυκύτερα τῆς ἀμβροσίας καὶ τοῦ νέκταρος λόγια καὶ

μάλιστα ἡ βασίλισσα τῶν Μαρκομάνων, ἥτις ἦτο εἰδωλολάτρις καὶ ἀκούσασα τὴν ἐνθεον αὐτοῦ πολιτείαν, ἀπῆλθεν εἰς ἐπίσκεψιν αὐτοῦ καὶ τόσον ᾤψρανῆθη ἀπὸ τὸν λόγον του, ὥστε ἐπίστευσεν εἰς τὸν Χριστόν. Ὁ δὲ Ἅγιος τὴν ἐδάπτισε καὶ τῆς ἔδεικνεν ἐγγράφως τὴν Ὀρθόδοξον πίστιν καὶ ποῖαν πολιτείαν νὰ διάγῃ καὶ πᾶν ἄλλο ἀναγκαῖον πρὸς σωτηρίαν· ἐξαιρέτως δὲ τὴν παρεκάλει νὰ μὴ ἀφήσῃ ποτὲ τὸν ἄνδρα τῆς, νὰ κάμῃ πόλεμον κατὰ τῶν Ρωμαίων.

Οὕτω λοιπὸν καλῶς πολιτευσάμενος ὁ γλυκύτατος Ἀμβρόσιος καὶ πολλοὺς λόγους ψυχωφαλεῖς συγγραψάμενος καὶ ἐπιμελῶς κυβερνήσας τὴν Ἐκκλησίαν, ὡς καλὸς ποιμὴν καὶ οὐχὶ μισθωτός, ἐφύλαξεν αὐτὴν ἀλύμαντον ἀπὸ αἰσθητοῦς καὶ νοητοῦς λύκους. Ἀλλ' ἦλθεν ἡ ὥρα νὰ ὑπάγῃ πρὸς τὸν ποθοῦμενον· ὅθεν ἀσθενήσας ἔκαιτο εἰς τὴν κλίνην. Ὁ δὲ Στηλίων ὁ ἐπαρχος, ἀκούσας ὅτι ἀπέθνησκεν ὁ Ἀμβρόσιος, ἐλυπήθη πολὺ καὶ ἔλεγεν ὅτι ὁ θάνατός του θέλει εἶσθαι ἀπάσης τῆς Ἰταλίας ἀπώλεια.

Ἔστειλε δὲ καὶ τινὰς ἄρχοντας νὰ εἰπωσι τοῦ Ἀγίου ὅπως παρακαλέσῃ τὸν Θεὸν καὶ τοῦ δώσῃ ἀκόμῃ ζωὴν ὀλίγην διὰ τὸ συμφέρον τοῦ λαοῦ, διότι βασιλεὺς τις ἐδούλετο νὰ τοὺς πολεμήσῃ, ἀλλὰ διότι ἠβλαθεῖτο τὸν Ἅγιον ὥς οὐ ἐξῆ δὲν τοὺς ἐπείραζεν. Ὁ δὲ Ἀμβρόσιος ἀπεκρίνατο, λέγων· ἐγὼ δὲν τολμῶ νὰ πειράσω τὸν Κύριόν μου καὶ ὅταν ὀρίσῃ ἅς με λάβῃ, ἐγὼ δὲ τὸν εὐχαριστῶ καὶ τὸν δοξάζω».

Ἦσαν δὲ δύο διάκονοι εἰς ἄλλο καλλίον πλησίον τοῦ Ἀγίου καὶ συνομιλοῦντες μυστικῶς ἔλεγον· «ἀρὰ

γα, τίς θὰ γίνῃ ἐπίσκοπος μετὰ τὴν τελευταίαν τοῦ Ἁγίου; Ὁ δὲ ἕτερος ἀπεκρίνατο, ὅτι «ὁ Σιμπλίκιος ὁ ἡγούμενος τοῦ θαύματος Μοναστηρίου εἶναι ἐνάρετος ἄνθρωπος καὶ φίλος τοῦ Αἰγυπτίνου, πιστεύω δὲ ὅτι αὐτὸν θὰ κάμωσιν». Ὁ δὲ Ἅγιος γνωρίζας διὰ Πνεύματος ἁγίου ἐκεῖνα ἅπαν ἐλεγον οἱ διάκονοι, ἀπεκρίθη ταῦτα δυνατὰ καὶ τὸν ἤκουσαν λέγοντα· «καλὸς εἶναι ὁ Σιμπλίκιος, ἀλλ' εἶναι γέροντα».

Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ διάκονοι ἐξεπλάγησαν καὶ τὸ εἶπον εἰς τὸν λαόν· ὅθεν ἐπήγγισαν ἀρχιερεῖα τὸν ρηθέντα Σιμπλίκιον. Ὁ δὲ Ἅγιος προσευχόμενος παρέδωκε τὴν ἁγίαν αὐτοῦ ψυχὴν εἰς χεῖρας Θεοῦ, τῇ 4ῃ τοῦ Ἀπριλίου τοῦ ἔτους 397, παραμονῇ τοῦ Πάσχα, ὑπάρχων ἐτῶν πενήτηκοντα ἑπτὰ (ἐν τῇ Παραδείσῳ γράφεται ὅτι ἦτο ἐτῶν ὀγδοήκοντα), εἰς τὸν καιρὸν τοῦ βασιλέως Θεοδοσίου καὶ Οὐαλεντιανοῦ. Ἀλλ' ἐπειδὴ τὰ περισσώτερα ἔτη τυγχάνει ἡ ἁγία Ἀνάστασις ἢ ἡ Μεγάλη Ἑβδομάς ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ ρηθέντος μηνός, διὰ τοῦτο τὸν ἐορτάζομεν τὴν ἐβδόμην Δεκεμβρίου, ὅτε ἐχειροτονήθη ἐπίσκοπος. Τὸ δὲ τίμιον αὐτοῦ καὶ ἅγιον λείψανον ἐτέθη εἰς τὴν αὐτοῦ Μητρόπολιν τῶν Μεδιολάνων. Ἐτέλεσε δὲ καὶ μετὰ θάνατον θαύματα πολλὰ εἰς δόξαν Πατρός, Υἱοῦ καὶ ἁγίου Πνεύματος, τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ, ᾧ πρόπει ἡ τιμὴ, τὸ κράτος καὶ ἡ προσκύνησις, εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, μνήμη τοῦ ἁγίου μάρτυρος Ἀθηνοδώρου.

Στίχ. Χαίρων Ἀθηνόδωρος, εἰ τιμῇ-
[θῇ] ξίφει,

Ἀφηρέθη τὸ πνεῦμα καὶ πρὸ
[τοῦ ξίφους.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ὁ ἅγιος Νεόφυτος, ἐν τῇ θαλάσσῃ βληθεὶς τελειοῦται.

Στίχ. Θανὼν ὁ Νεόφυτος ὕδατων
[μέσον,
Παρ' ὕδατων ζῇ μυστικῶν διε-
[ξέδους.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ὁ ἅγιος Δομέτιος, ξίφει τελειοῦται.

Στίχ. Δὸς Δομέτιε Χριστομάρτυς
[καὶ λάβε.
Δὸς κεφαλὴν, καὶ λάβε στέφος
[μέγα.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, οἱ ἅγιοι Ἰσίδωρος, Ἀκεψίμης καὶ Λέων· πυρὶ τελειοῦνται.

Στίχ. Αἰττοῖς συνάθλοισι Ἰσίδωρε
[συμφλέγον,
Ἰσων γὰρ αὐτοῖς θωρεῶν Θεοῦ
[τόχης.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, ὁ ἅγιος Ἀρμιοῦν, Ἐπίσκοπος Νητρίας, ἐν εἰρήνῃ τελειοῦται.

Στίχ. Ἀρμιοῦν πατὴρ καταΐδε Νη-
[τρία τρία,
Κόσμου φυγὴν, ἀσκησιν, ἔξο-
[δον δίου.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, οἱ ἅγιοι μάρτυρες Γαϊανὸς καὶ Γάιος, πυρὶ τελειοῦνται.

Στίχ. Ἄν καὶ καμίνου Γάϊε βληθῇς
[μέσον,
Σοῦ Γαϊανὸς οὐκ ἀφέξομαι λέ-
[γει.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, οἱ ἅγιοι τριακόσιοι μάρτυρες, οἱ ἐν Ἀφρικῇ, ξίφει

τελειούνται.

Στίχ. Δόξης ὑπὲρ ὅλης, ὦ Τριάς τε-
[τημένην,
Διπλοτριπλὴν δέχου με ἐξη-
[κοντάδα.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, ὁ ὁσιος Ἰγνάτιος,
ὁ πλησίον τῶν Βλαχερνῶν καίμενος,
ἐν εἰρήνῃ τελειοῦται.

Στίχ. Πλήρης ἀπηλθες πράξεων
[χρηστών Πάτερ,
Ἐκ τοῦ ματαίου καὶ κακῶν
[πλήρους εἶς.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, μνήμη τοῦ ὁσίου
Πατρὸς ἡμῶν Παύλου Μοναχοῦ, τοῦ
ὑποτακτικοῦ.

Σπεύδων ὁ Παῦλος τοὺς ἀπντὰς
[λανθάνειν,
Ἐλαμψε μᾶλλον ἢ τὸ φῶς παντα-
[χόσε.

Παῦλος ὁ ἐν ἁγίοις πατὴρ ἡμῶν
δὲν ἦτο οὔτε ἐνδοξος καὶ πλού-
σιος εἰς τὰ τοῦ κόσμου, ἀλλ' οὔτε
πτωχὸς οἱ δὲ γονεῖς αὐτοῦ ἔχον με-
αὐτάρχειαν τῶν τῆς παρούσης ζωῆς
ἀγαθῶν, ὅθεν καὶ ἐπαίδευσαν αὐτὸν
τὰ ἱερὰ γράμματα. Ὅταν δὲ οὗτος
ἐφθασεν εἰς ἡλικίαν, ἔκρινεν ὅτι εἶ-
ναι συμφέρον εἰς αὐτὸν νὰ ἀφήσῃ
τὸν κόσμον καὶ νὰ ὑπάγῃ εἰς τι μο-
ναστήριον τῆς πατρίδος του. Ἐνδυ-
θεὶς λοιπὸν τὸ θεῖον καὶ ἀγγελικὸν
σχήμα τῶν μοναχῶν, ἠγωνίζετο νὰ
πράξῃ ὅλας τὰς ἀρετὰς καὶ ἐξαιρέ-
τως τὴν μακαρίαν ὑπακοήν· τοσοῦτον
δὲ ὑπερέβαλεν ὅλους τοὺς ἑκαὶ μο-
ναχοὺς, δοχεῖον γενόμενος τοῦ ἁγίου
Πνεύματος, ὥστε ἐτέλεσεν ἐν παράδο-
ξῳ καὶ δι' αὐτοῦ ἐφάνη εἰς τοὺς ἀ-
δελφοὺς, ὅτι ἔχει κεκρυμμένην εἰς
τὴν ψυχὴν του μεγάλην τιμὴν καὶ ὑ-

ψηλὴν ἐργασίαν, εἶναι δὲ τοῦτο τὸ
παράδοξον τὸ ἐξῆς.

Ἡμέραν τινὰ αὐτὸς ὁμοῦ μετ' ἄλλους
τινὰς ἀδελφοὺς ἔτυχε νὰ διαλύσῃ πί-
σαν ἐντὸς χαλκίνου ἀγγείου καὶ ἐ-
πειδὴ εἶδεν αὐτὴν νὰ φουσιώσῃ, ὅταν
ἐδραξέε καὶ νὰ χύνεται ἔξω, δὲν εἶ-
χον δὲ ἑκαὶ οὔτε ξύλον, οὔτε ἄλλο τι
τοιούτων ἐπιτήδειον, διὰ νὰ ἀναμο-
χλεύσῃ τὴν πίσαν καὶ νὰ καταπαύ-
σῃ τὸν θρασυδὸν αὐτῆς, καὶ μὴ ὑπο-
φέρων ὁ μέγας οὗτος τὴν ἀπώλειαν
τῆς πίσης καὶ τὴν ζημίαν τοῦ μο-
ναστηρίου, ἐξεγύμνωσε τὴν χεῖρά του
καὶ ἔβαλεν αὐτὴν ἐντὸς τοῦ ἀγγείου.
Διαταράξας δὲ τὴν πίσαν θράξουσιν,
κατέπαυσεν αὐτὴν· εἰτα πάλιν ἐξήγα-
γε τὴν χεῖρά του σώαν καὶ ἀβλαβή,
χωρὶς νὰ ἀλλοιωθῇ ἢ νὰ μαυρίσῃ ἀπὸ
τὴν πίσαν, οὔτε αὐτὴ ἡ ἔξωθεν τῆς
χεῖρός ἐπιφάνεια. Τοῦτο τὸ θαῦμα
ἐλέποντες οἱ σὺν αὐτῷ ὄντες ἀδελφοί,
ἐξέστησαν· καὶ ἄλλοι μὲν ἐξ αὐτῶν
τὸν ἐνόμιζον πατέρα ἐκ τῶν θεοφό-
ρων, ἄλλοι δὲ παντελῶς δὲν ἐπίστευον
ὅτι αὐτὸς εἶναι τοιοῦτος· ἑκαῖνος ὁ-
μῶς ὁ τρισμακάριος ἐνόμαζεν ἑαυτὸν
γῆν καὶ σποδὸν καὶ σαλόν.

Ἀπεστάλη ποτὲ ὁ Ὅσιος οὗτος εἰς
διακονίαν. Εἰς αὐτὴν δὲ ἀπασχολου-
μένου τούτου καὶ καταγινομένου, ὁ
προεστώς, συνάξας τοὺς εὐλαβεστέ-
ρους ἀδελφοὺς, προσηύχετο μετ' αὐ-
τῶν μετ' σκληραγωγίαν πολλήν εἰς ὁ-
ρισμένας ἡμέρας. Οὗτοι λοιπὸν πρὸς
τὸν Θεὸν ἔλεγον· «Κύριε, ἂν καὶ εἴ-
μεθα ἀνάξιοι, πλὴν δεῖξον εἰς ἡμᾶς,
καθ' ὅσον ἡμῖν εἶναι δυνατόν, εἰς
ποῖα μέτρα ἐφθασεν ὁ ἀδελφὸς ἡμῶν
Παῦλος καὶ εἰς ποῖον θαυμῶν ἀρετῆς
κατετάχῃ!», Ὁ δὲ τὸ θέλημα τῶν
φοβουμένων αὐτὸν ποιῶν Κύριος ἔκκο-

νόμησε κατὰ τινὰ νύκτα νὰ κοιμηθῶ-
σιν αὐτοὶ καὶ ἄρπαγέντες νὰ φερθῶσιν
εἰς περιβόλιον πολυειδὲς καὶ πανευ-
φρόσυνον· ἐκεῖ δὲ εὐρισκόμενοι, ἐγέ-
μισαν ἀπὸ τὸς τὴν εὐωδίαν καὶ εὐφρο-
σύνην, δόξην ἀδυνατεῖ πᾶς τις νὰ διη-
γηθῇ. Θαυμάζοντας δὲ τὸ παράδοξον
αὐτὸ θέαμα, ἐνόμισαν ὅτι εἶδον τὸν
μοναχὸν Παῦλον, ὅστις προσπίπτων,
ἐχαιρέτισεν αὐτούς.

Ἐπειδὴ δὲ ἐκεῖνοι, θέλοντες νὰ
μάθωσιν, ἠρώτων αὐτὸν τί εἶναι ὁ κή-
πος, τὸν ὅποιον ἔβλεπον, ἤκουσαν αὐ-
τοῦ λέγοντος μετὰ πολλῆς ταπεινώ-
σεως· «τὸ μὲν περιβόλιον τοῦτο εἶναι
τοῦ Θεοῦ, ἀδελφοί, καὶ δι' ἡμᾶς αὐτὸ
ἐγίνεν· ἐπειδὴ δὲ δι' ἐμὲ ἤθελήσατε
νὰ ἔλθῃτε ἔως ἐδῶ, διὰ τῆς πρὸς
Θεὸν προσευχῆς, ἰδοὺ ὅτι ἦλθον καὶ
ἐγὼ· Πλὴν, λάβετε ἐκ τούτου τοῦ πε-
ριβολίου ὅ,τι πρᾶγμα φαίνεται εἰς ἑ-
κάστον καλλίτερον καὶ ὑπερέχον ἀπὸ
τὰ ἄλλα καὶ ὑπάγετε ἐν εἰρήνῃ, νὰ
στείλῃτε δὲ ἄλλον ἀδελφὸν εἰς τὴν
διακονίαν, διὰ τὴν ὁποίαν ἐστείλατε
ἐμεῖ, ἐπειδὴ ἄλλοτε δὲν θέλετε μὲ ἴ-
δει.» Ὅθεν ἀποχαιρετήσαντες τὸν
Παῦλον, ἔλαβον ἄλλος μὲν ἄνθος, ἄλ-
λος δὲ κλάδον, ἄλλος φύλλα εὐωδέ-
στατα καὶ ἄλλος θότανα χαριέστατα,
καὶ οὕτως ἐξῆλθον τοῦ κήπου. Ἐξυ-
πνήσαντες δὲ ὅλοι ὁμοῦ καὶ συνελ-
θόντες, διηγοῦντο ἀλλήλους ὅσα εἶδον
εἰς τὸ περιβόλιον. Καὶ ὁ μὲν ἐδεικνυε
τὸ ἄνθος, τὸ ὅποιον ἐκαίθην ἔλαβεν, ὁ
δὲ τὸν κλάδον· ἄλλος ἔλεγεν ὅτι ἔλα-
βέ τι ἐκ τοῦ περιβολίου, δὲν εἶχαν ὁ-
μῶς νὰ τὸ δείξῃ· ἄτερος δὲ ἐδεδαίωσεν,
ὅτι εἰς ἀρκετὸν διάστημα χρόνου εἶχαν
εἰς τὴν δοφρησίαν τοῦ τὴν εὐωδίαν τοῦ
ἄνθους ἐκείνου ὅπαρ ἔδραψεν ἀπὸ τὸ
περιβόλιον μὲ τὰς ἰδίαις του χεῖρας.

Καὶ οἱ μὲν ἀδελφοὶ ἠυφραίνοντο
καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεὸν διὰ τὴν χάριν,
τὴν ὁποίαν ἐχάρισεν εἰς τὸν δοῦλόν
του Παῦλον. Ὁ δὲ Παῦλος ἀναχωρή-
σας ἀπὸ τὴν διακονίαν ἐκείνην, διὰ
τὴν ὁποίαν ἀπεστάλη, ἐπῆγεν εἰς τὰ
Ἱεροσόλυμα· περιελθὼν δὲ ὅλους τοὺς
ἱεροὺς τόπους καὶ προσκυνήσας αὐ-
τούς, μετέβη εἰς Κύπρον, ἐνθα διήνυ-
σεν ἐπὶ ὁροὺς ὑψηλοῦ ἔτη τινά. Ἐ-
πειδὴ δὲ καὶ ἐκεῖ πολλοὶ συνέδραμον
πρὸς αὐτόν, διαδοθείσης πανταχοῦ
τῆς φήμης αὐτοῦ, ἀνεχώρησε καὶ ἐ-
πῆγεν εἰς τὰ πλησιόχωρα μέρη τῆς
Κωνσταντινουπόλεως. Μείνας δὲ ἐκεῖ
καὶ εὐαρεστήσας τῇ Θεῷ, ἤκουσεν ἁ-
νωθεν μίαν φωνήν, ὡς ὁ θεόπτης Μωϋ-
σῆς, ἣτις ἔλεγεν αὐτῷ. «Ἀνάβηθι εἰς
τὸ ὄρος καὶ τελεῦτα». Ὅθεν ἀναβὰς
εἰς θουνὸν ὑψηλόν, παρὰ τὸν ἐγγχωρίον
ὀνομαζόμενον Παρηγορίαν, προσεκύ-
νησε τῇ Θεῷ· καὶ ζήσας εἰς αὐτὸ ὁ-
λίγον χρόνον, ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, μνήμη τῶν ἁγίων
μακτόρων Πρίσκου, Μαρτίνου καὶ Νι-
κόλαου· ὧν ὁ μὲν λιμῷ, ὁ δὲ πέλυξι
κατακοπεῖς, ὁ δὲ τρίτος διὰ πυρός,
ἐτελειώθησαν. Ἡ δὲ σύναξις αὐτῶν
τελεῖται πλησίον τοῦ τείχους τῶν
Βλαχερνῶν.

Στίχ. Λιμῷ θανόντα Πρίσκον ἄρ-
του γῆινον.
Ὁ Χριστὸς ἄρτον ψεμμεῖ τῶν
Ἀγγέλων.
Πέλυξι συγκόπτουσι Μαρτίνου
κρέα.
Κρεῶν μακέλλαις δυσεδεῖς ἁ-
νθρωπίνων.
Ἐξῆλθε δόγμα δαίμοσι πλάνης
θύειν.
Οἷς Νικόλας μὴ θύων, εἰς πύρ
θύη.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, τὰ Ἐγκαίρια τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, ἐν τοῖς Κουράτοις.

Ἡς ταῖς προσεβίαις καὶ πάντων τῶν Ἀγίων, ὁ Θεὸς ἐλέησον καὶ σῶσον ἡμᾶς. Ἀμήν.

Τῆς Θεοτόκου.

ῬΩδὴ ζ'. Ὁ εἰσμός.

» Ὁκ ἐλάτρευσαν, τῇ κτίσει οἱ θε-
» όφρονες, παρὰ τὸν κτίσαντα
» ἀλλὰ πυρὸς ἀπειλὴν, ἀνδρείως πα-
» τήσαντες, χαίροντες ἐφαλλον' Ὑπε-
» ρύμνητε, ὁ τῶν Πατέρων Κύριος,
» καὶ Θεὸς εὐλογητὸς εἰ.

Ρήμασί σου, τοῖς ἐνθέοις νῦν ἐπό-
μενοι, σὲ μακαρίζομεν, χαῖρε βο-
ῶντες ἀγνή· τὰ σὰ μεγαλεῖα γὰρ ξέ-
να καὶ ἄπειρα· διὸ Δέσποινα, τὸν
νοῦν ἡμῶν καταύγασον, τοῦ ὑμνεῖν σε
εἰς αἰῶνας.

Ως ὑπάρχουσα, καὶς τοῦ θεοῦ
Πνεύματος, φωτισειδέστατος, τὰς
θωρεὰς χορηγεῖς, τοῖς πίστει προσ-
τρέχουσιν εἰς σὲ Πανάμωμε· τὴν
διάνοιαν, διὸ κάμοι καταύγασον, τοῦ
ὑμνεῖν σε εἰς αἰῶνας.

Τὸν προστρέχοντα, εἰς οἰκτιρμοὺς
ἀπειρὺς σου, μὴ ὑπερίδης με·
ἀλλ' ὡς Θεὸν ἐν σαρκί, ἐλέους τὴν
ἀδυσσον τέξασα οἰκτειρον, καὶ ἀνόρ-
θωσον, καταπασόντα πάθει, τοῦ ὑ-
μνεῖν σε εἰς αἰῶνας.

Τὰ κινήματα, νοός μου ὡς ὑπάρ-
χουσα, ἐλπὶς Πανάμωμε, καὶ
σωτηρία πιστῶν, κατεύθυνον ἅπαντα
πρὸς σὲ δι' ἔλεος, ἀγαθότητος, τῆς
σῆς ὅπως γεραίρω σε, καὶ δοξάζω εἰς
αἰῶνας.

Τοῦ Ἀγίου.

Ὁ διασώσας ἐν πυρὶ

Ως τῆς σοφίας ἐραστῆς, ἔρωτι ἀ-
σχέτῳ συνήφθης, τῇ ἀγαπήσει
τοῦ Χριστοῦ, Ἰσάραχα διὸ καὶ ἐκραύ-
γαζες, ὑπερύμνητε Κύριε, ὁ Θεὸς ὁ
τῶν Πατέρων εὐλογητὸς εἰ.

Εν τῇ τῆς πίστεως στερεᾷ, ἔστη-
σας τοὺς πόδας σου πέτρα, καὶ
τρικυμίαῖς πειρασμῶν, ἀκατάσχετος
ᾤφθης καὶ ἐφαλλας· ὑπερύμνητε Κύ-
ριε, ὁ Θεὸς ὁ τῶν Πατέρων εὐλογη-
τὸς εἰ.

Ποίμνης κατάρχων λογικῆς, ἔθρε-
ψας αὐτὴν ἐν τῇ γλῶτῃ, τῶν ἀ-
θανάτων διδασκῶν· καὶ πιστῶς σὺν αὐ-
τῇ ἀνεκραύγαζες· ὑπερύμνητε Κύριε,
ὁ Θεὸς ὁ τῶν Πατέρων εὐλογητὸς εἰ.

Θεοτοκίον.

Ελπίς καὶ σκέπη καὶ λιμὴν, καὶ
ἀκαταμάχητον τεῖχος, καὶ προσ-
τασία ἀσφαλῆς, τοῖς κραυγάζουσιν
ᾤφθης Πανάμωμε, ὑπερύμνητε Κύριε,
ὁ Θεὸς ὁ τῶν Πατέρων εὐλογητὸς εἰ.

Ἄλλος τοῦ Ἀγίου.

Ἐν τῇ καμίνῳ.

Ὁ θεὸς φθόγγος, τῶν σῶν δογ-
μάτων Πάτερ πάνσοφς, ὥσπερ
ἀστραπὴ διήλθε πάσαν τὴν γῆν, καὶ
θαυμάτων ἢ ἐπίδειξις, ὡς φῶς ἐξή-
στραψε, τὰς ἐν ζόφῳ καρδίας λαμ-
πρόνουςα.

Νομοθεσίαις, ταῖς τοῦ Σωτῆρος
οὐ ἐπόμενος, Πάτερ, τὸ δοθέν
σοι τάλαντον ἐμμελῶς, ὡς οἰκίτης
ἀγαθώτατος, ἐπολυπλασίασας, θεοπο-
τικῆς χαρᾶς ἀξιούμενος.

Ἀνατομώσας, τὴν θεολόγον σου
διάνοιαν, ρεῖθρα ἱερῶν δογμά-
των ποταμηδόν, ἐπαφῆκας καταρ-

δεύοντα, πιστῶν τὰ πληρώματα, ἱερωμύστα Πάτερ Ἀμβρόσιε.

Θεοτοκίον

Ἰδοὺ Παρθένε, ἐν τῇ γαστρὶ σου οὐ συνέλαδες, Λόγον τοῦ Πατρὸς συναρχον καὶ σαρκί, ἀπεκύησας θεωρούμενον, πάσιν ἀνάκλησιν, τοῖς ἐξ Ἀδάμ πεσοῦσι Πανάμωμε.

Τῆς Θεοτόκου.

Ὤδὴ η'. Ὁ εἰρμός.

» **Π**αῖδας εὐαγεῖς ἐν τῇ καρδίᾳ, ὁ τόκος τῆς Θεοτόκου διεσώσας το, τότε μὲν τυπούμενος, νῦν δὲ ἐνεργούμενος, τὴν οἰκουμένην ἀπα- σαν ἀγείρει φάλλουσιν τὸν Κύριον » ὕμνεῖτε τὰ ἔργα, καὶ ὑπερυψοῦτε » εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Θεῖα ὡς ὑπάρχουσα λυχνία, πυρφόρος τῶν χαρισμάτων ἐξαποστείλον, πᾶσι τὰς λαμπρότητας, πιστεῖ τοῖς κραυγάζουσι, τὴν τοῦ Ἀγγέλου Πάναγνε φωνὴν χαρμόσυνον τὸ χαῖρέ σοι δι' ἧς κατηυγάσθη, καὶ ἀνεκαινίσθη τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων.

Αἰγλῆς τῆς σεπτῆς καὶ τριοηλίου, λαμπρότατον σκήνωμα ὑπάρχουσα, θεῖαν καὶ σωτήριον, πᾶσιν ἀνατέταλκας, τὴν φωταυγίαν ἀχραντε, τοῖς πιστεῖ κράζουσι, τὸ χαῖρέ σοι δι' ἧς κατηυγάσθη, καὶ ἀνεκαινίσθη τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων.

Σάλπιγξ μυστικῶς προδιετύπου, ἡ πάλαι προφητικὴ σε Μητροπάρθενε, πόλυν ἀδιόδευτον, ὅρος καὶ παλάτιον ἡ τοὺς θοῶντας χαῖρέ σοι ναοὺς δεικνύουσα, τοῦ Πνεύματος δι' ἧς κατηυγάσθη, καὶ ἀνεκαινίσθη τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων.

Ρῆξον τοὺς χειμάρρους τῶν παθῶν μου, καρδίαν τὴν ταπεινὴν μου

κατακλύζοντας· θεῖον πρὸς λιμένα με, ὁρμισσον Πανάμωμε· ἵνα ὕμῳ σε πάντοτε, τὴν ὑπερύμνητον· καὶ χαῖρέ σοι κραυγάζω ἐν πίστει· δι' ἧς κατηυγάσθη τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων.

Τοῦ Ἁγίου.

Λυτρωτὰ τοῦ παντός.

Τὸ ἔλαιον χρυσθεὶς τὸ τοῦ Πνεύματος, Ἱεράρχα Ἀμβρόσιε ἀναδείξει, ὡς Ἀαρὼν μακάριε, καὶ ἐδιδασκεὶς κράζειν πάντα τὰ ἔργα, εὐλογεῖτε ὕμνεῖτε τὸν Κύριον.

Απροσίτη φωτὶ ἀστραπτόμενος, τὴν τῆς πλάνης ἀχλὺν ἀπεμείωσας, κάμοῦ τὸν ζόφον σκέδασον, τῶν παθῶν Ἱεράρχα, ταῖς σοῖς πρεσβείαις· ἵνα χείρων δοξάζω τὴν μνῆμην σου.

Τὴν ἱεράν σου στολὴν τῇ τοῦ λόγου τερπνῇ, θεοφάντορ πιστῶς κατεκόσμησας, καὶ διαμφοῖν ἐξέλαμψας, ἐκδιδάσκων κραυγάζειν πάντα τὰ ἔργα, εὐλογεῖτε ὕμνεῖτε τὸν Κύριον.

Θεοτοκίον.

Ως ἐκ ζάλης παθῶν κυματούμενοι, τῇ λιμένι τῇ σὺ καταφεύγομεν, Θεογεννήτορ ἀνασσα, καὶ βοῶμεν ἀπαύστως· πάντα τὰ ἔργα, εὐλογεῖτε ὕμνεῖτε τὸν Κύριον.

Ἄλλος τοῦ Ἁγίου.

Χείρας ἐκπετάσας.

Νεκρώσας τὰ μέλη καὶ νεκρὸν, σαρκὸς τὸ φρόνημα, ἀπεργασάμενος, ψυχὴν ἐζώσας σοι, καὶ πηγὴν θαυμάτων ἐβλυσας, τοῖς νεκροθεῖσιν ἐκ παθῶν, ζωὴν παρέχουσαν τοῖς δοῦσι· πάντα τὰ ἔργα ὕμνεῖτε τὸν Κύριον.

Εγὼς τὴν μετάθεσιν σοφεί, τὴν ἐκ τοῦ σώματος θεῖον ἐν πνεύματι

τι, προφητικώτατα ταύτην γάρ, τοῖς συνοῦσι διεσάφησας, καὶ ἐν χαρᾷ πρὸς οὐρανῶν, δοθὼν ἀνέδραμες. Εὐλογεῖτε, πάντα τὰ ἔργα Κυρίου τὸν Κύριον.

Σῶμα καὶ καρδίαν καὶ τὸν νοῦν, προκαθηράμενος παθὼν συγχύσεως, πυρφόρον ἔλλαμψιν ἀνέθεν, εἰσεδέξω τὴν τοῦ Πνεύματος, ὥσπερ οἱ θεοὶ μαθηταί, δοθὼν Ἀμβρόσιε· Εὐλογεῖτε, πάντα τὰ ἔργα Κυρίου τὸν Κύριον.

Θεοτοκίον.

Ωφθης ὑπερτέρα οὐρανῶν, Θεὸν οὐράνιον ἀποκυνήσασα, τὸν τὰ ἐπίγεια Πάναγνε, οὐρανοῖς ἐπισυνάψαντα, καὶ τὴν ἐπίγνωσιν αὐτοῦ, πᾶσι παρέχοντα τοῖς θεοῖσι· Πάντα τὰ ἔργα ὑμνεῖτε τὸν Κύριον.

Τῆς Θεοτόκου.

ᾠδὴ θ'. Ὁ εἰρμός.

* **Α**πας γηγενής, σκιρτάτω τῷ Πνεύματι· λαμπαδουχοῦμενος·
* πανηγυριζέτω δέ, ἀβλῶν Νόων φύσις γεραίρουσα, τὰ ἱερὰ θαυμάσια
* τῆς Θεομήτορος, καὶ δοάτω· χαίροις
* παμμακάριστε, Θεοτόκε ἀγνή ἀει-
* πάρθενα.

Νᾶμα ζωηρόν, πλουσίως μοι δώρησαι, τὸ τοῦ ἐλθεῖν σου· σοὶ γὰρ νῦν προσέρχομαι, κακωκωμένος ἐξ ἀμελείας μου· καὶ ἰκετεύω θρεξὼν τὴν ἀγαλλίασιν· ἵνα κράζω, χαίροις ἡ δοῆθεια, τῶν ἐροτῶν καὶ ἀεὶ μεγαλύνω σε.

Ολος πληγωθεὶς, καίμαι ὁ πανάθλιος πτώμα ἐξαίσιον, ἐπηρείαις ἀχραντα, ἐχθροῦ δολίου ἀλλ' ἡ κυήσασα, ζωὴν τὴν ἐνυπόστατον τάχος με ἔγειρον· ἵνα κράζω, χαίροις ἡ δοῆθεια, τῶν ἐροτῶν καὶ ἀεὶ μεγαλύνω σε.

Ηλθεν ἐφ' ἡμᾶς, τὸ φῶς τὸ τῆς γνώσεως διὰ τοῦ τόκου σου· καὶ πάντας ἐνέπλησας, σοφίας θείας καὶ κατοπτεύομεν, τὰ νοητὰ μυστήρια τοῦ σοῦ Υἱοῦ καὶ Θεοῦ, ἀριδήλως, δθεν καὶ γὰρ Δέσποινα, μετὰ πάντων ὑμῶν μεγαλύνω σε.

Λάμψον μοι χαρὰς, τὸ φέγγος δι' ἄφατον τῆς εὐσπλαγχνίας σου, ἔλεος καὶ δέωξον, τὰ νέφη πάντα τῆς κατηφείας μου· καὶ ἀληθὴ ἀπόδος μοι τὴν ἀγαλλίασιν, ἵνα πίσται, τὴν θείαν λοχείαν σου, ἀνυμνῶ καὶ ἀεὶ μεγαλύνω σε.

Τοῦ Ἁγίου.

Ἐποίησε κράτος.

Η εὐσημός σου γλῶσσα, ὥσπερ σάλπιγξ εὐήχος, φωνοῦσα τὸ τοῦ λόγου μυστικόν, διεγείρει τοὺς πιστοὺς καὶ καθοπλίζει θεουργῶς, πρὸς ἀοράτους ἐχθρούς.

Τὸ ἔνδυμα τὸ θεῖον, στολισάμενος μυστικῶς, εἰσῆλθες εἰς τὴν ἄνω νομφικῶς, εὐωχίαν καὶ χαρὰν· καὶ ἀνεκλίθης σὺν Χριστῷ, πάτερ Ἀμβρόσιε.

Αγάλλεται συμφώνως, καὶ σκιρτᾷ πατέρων χορός· εὐφραίνεται ὁ μῆγυρις πιστῶν, καὶ χορεύει μυστικῶς, ἡ Ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ, ἐπὶ τῇ μνήμῃ σου.

Θεοτοκίον.

Τὴν τιμωσάν σε πόλιν, ἡ τεκοῦσα τὸν τοῦ Θεοῦ ἀμνόν, καὶ ἀρχιποιμένα Χριστόν, ἐκ κινδύνων καὶ φθορᾶς, καὶ ἀμαρτίας παθὼν, λύτρωσαι Δέσποινα,

"Ετερος τοῦ Ἁγίου.
Λίθος ἀχειρότητος.

Εἶδες γεγινώς ἐν ἐκστάσει, τὰ δι' αἰῶνος τοῖς Ἁγίοις, πάτερ ἀποκαίμενα γέρα, πρὸς ᾧ μετέβης ἀποληφόμενος, τῶν σὲν καμάτων ἐνδοξε, τὰς ἀντιδόσεις εὐφραυνόμενος.

Ωρίμος ὡς ἐότρως θεόφρον, ληνοὺς τοῖς ἄνω ἐπαξίως, ἀπεθησαυρίσθης πηγάζων, Ἀθανασίας οἶνον Ἀμβρόσιε, καὶ ἱαμάτων χάριτας, τοῖς εὐσεβῶς σοι προσπελάζουσιν.

Σοφία καὶ χάριτι λάμπων, ἱερομύστα καὶ ποιμένων, μέσον ἐξαστράπτεις δογμάτων, ὀρθοδοξία πάτερ Ἀμβρόσιε διὸ πίστει καὶ πόθῳ σε, ὕμνοις ἀξίως μακαρίζομεν.

Ημεροφανῇ σε ἀστέρα, ἡ Ἐκκλησία κεκτημένη, σκότος διαφεύγει παντοίας, παμμάκαρ πλάνης καὶ ταῖς λαμπρότησι, τῶν ἱερῶν δογμάτων σου, αὐγαζομένη μακαρίζει σε.

Θεοτοκίον.

Φωνήν σοι δοῶμεν Παρθένε, περιχαρῶς τοῦ Ἀρχαγγέλου· χαῖρε τῆς κατάρας ἡ λύσις, θειῶν παντοίων χαῖρε ἡ λύτρωσις, ἡ τοὺς ἐροτοὺς θεώσασα, τῇ ὑπὲρ νοὺν κυοφορία σου.

(Εἰς τὴν Ζ' Δεκεμβρίου.)

Καταδασίαι: Χριστὸς γεννᾶται.

(Εἰς τὴν Α' Σεπτεμβρίου)

Σταυρὸν χαράξας...

Ἐξαποστειλέριον.

Τοῖς μαθηταῖς συνέλθωμεν.

Ορθοδοξίας πρόμαχος, δάσις τῆς Ἐκκλησίας, Ἀρχιερέων ἐραίσμα, καὶ σοφὸς ποιμενάρχης, Ἀμβρόσιε ἀνεδείχθης, πρὸς νομάς εὐσεβείας, καθοδηγῶν τὸ ποίμνιον, ἀτιθάσσους ὡς θήρας, ἀποσοβῶν, κακοδόξων φά-

λαγγας θεοφάντορ, τραυῶν τὸ ὁμοούσιον, τῆς ἁγίας Τριάδος.

Ἐτερον.

Γυναῖκες ἀκουτίσθητε.

Τὸν πρῶτον καὶ ἡσυχίον, καὶ συμπαθεῖ φιλόπτονον, τὸν ἐλεήμονα πάντας, καὶ θησαυρὸν τῶν πενήτων, Μεδιολάνων πρόεδρον, Ἀμβρόσιον τὸν ἐνδοξον, καὶ ἱεράρχην τὸν θεῖον, ἀνευφημῶμεν πάντες.

Θεοτοκίον, ὁμοιον.

Μαρία καθαρώτατον, χρυσοῦν θυματήριον, τῆς ἀχωρήτου Τριάδος, δοχεῖον γεγεννημένη· ἐν ᾧ Πατὴρ ἡὺδόκησεν, ὁ δὲ Υἱὸς ἐσκήνωσεν, καὶ Πνεῦμα τὸ Πανάγιον, ἐπισκιάσαν σοι Κόρη, ἀνέδειξε Θεοτόκον.

Εἰς τοὺς αἶνους

Ἰστώμεν στίχ. δ' καὶ ψάλλομεν Στιχηρὰ προσόμοια.

Ἦχος α'. Τῶν οὐρανίων ταγμάτων

Τῆς Ἐκκλησίας προστάτης, πάτερ γενόμενος, ποιμὴν Μεδιολάνων, ἐχρημάτισας ὄντως· καὶ μύστης Ἀποστόλων ὡς ἀληθῶς, πρὸς τὸν Θεὸν ἐπιστρέφεις λαοὺς, τοὺς πρὶν ἀφρόνως τὸ σέβας οἶα θεοῖς, ἀπονέμοντας τοῖς δαίμοσι. (δις)

Τοῖς οὐρανίοις Ἀγγέλοις, νῦν συνηρίθμησαι, καὶ παρσότης Τριάδι, τῇ Ἁγίᾳ τρισμάκαρ· αὐτὴν καθικατεύεις ὑπὲρ ἡμῶν, τῶν ἐν πίστει τιμώντων σου, τὴν πανσεδάσμιον μνήμην θεοπρεπῶς, παμμάκαριστε Ἀμβρόσιε.

Μεδιολάνων οἱ παῖδες, δεῦτε συνδράμετε, καὶ τὴν ἁγίαν μνήμην ἐορτάσατε πάντες, τοῦ θείου Ἀμβρο-

αίου χαρμονικῶς καὶ ἀσπάσασθε σήμερον· ἵνα πρᾶσθε ἀπαύστως τῇ λυτρωτῇ, τοῦ σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Δόξα. Ὑμνος πλ. β'.

Εὐδοῦτε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, εὐεργάτα τοῦ ἀμπελῶνος Χριστοῦ, σὺ καὶ τὸ θάρος τῆς ἡμέρας ἐδάστασας, σὺ καὶ τὸ δοθῆναι σοὶ τάλαντον ἐπηύξησας, καὶ τοῖς μετὰ σὲ ἐλθοῦσιν οὐκ ἐφθόνησας· διὸ πόλῃ σοὶ οὐρανῶν ἡνέωκται· εἰσαλθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ Κυρίου σου, καὶ πρέσβευε ὑπὲρ ἡμῶν, Ὁ Ἅγιε Ἀμβρόσιε.

(Εἰς τὴν Ζ' Ἀνακρίσεως)

Καὶ νῦν Ὑμνος ὁ αὐτός.

Ανύμφευτε Παρθένε, πόθεν ἤκεις; τίς ὁ τεκνὼν σε; τίς καὶ ἡ Μήτηρ σου; πῶς τὸν Κτίστην φέρεις ἐν ἀγκάλαις; πῶς οὐκ ἐφθάρης τὴν νηδύν; μεγάλων παραδόξων ἐπὶ σοί, φρικτῶν μυστηρίων ἐπὶ γῆς ταλουμένων, ὁρώμεν Παναγία, καὶ προσευτρεπίζομεν ἐπάξιόν σοι χρέος, ἐπὶ γῆς τὸ Σπή-

λαιον· καὶ οὐρανῶν αἰτοῦμεν παρασχεῖν τὸν ἀστέρα· καὶ Μάγοι δὲ προέρχονται, ἀπὸ Ἀνατολῶν τῆς γῆς εἰς Δυσμὰς, θεάσασθαι τὴν σωτηρίαν τῶν θροσθῶν, ὡς θρέψας γαλουχούμενον.

(Εἰς δὲ τὴν Α' Σαπτημέριου)

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Θεοτόκε, σὺ εἶ ἡ ἀμπελος ἡ ἀληθινή, ἡ δπλαστήσασα τὸν καρπὸν τῆς ζωῆς. Σὲ ἱκετεύομεν, πρέσβευε Δέσποινα, μετὰ τοῦ Ἱεράρχου, καὶ πάντων τῶν Ἀγίων, ἐλεηθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Δοξολογία Μεγάλη καὶ Ἀπολύτις.

Εἰς τὴν Λειτουργίαν

Τυπικὴ, καὶ ἀπὸ τῶν Κανόνων, ἐκ τοῦ πρώτου, ψδὴ γ' καὶ ἐκ τοῦ δευτέρου, ψδὴ ε'.

Ἀπόστολος καὶ Εὐαγγέλιον, ἴδε εἰς Ἱεράρχην. (II' Νοεμβρίου).

Κοινωνικόν.

Εἰς μνημόσυνον...

